

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**ZKRÁCENÉ PŘÍPRAVNÉ ŘÍZENÍ V PRAXI NA
DOPRAVNÍM INSPEKTORÁTU PRAHA VENKOV -
ZÁPAD**

Autor práce: Ivana Oswaldová

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Jan Bouchal

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2017

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Janu Bouchalovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

OSWALDOVÁ, I. *Zkrácené přípravné řízení v praxi na Dopravním inspektorátu Praha venkov – ZÁPAD : Bakalářská práce.* České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2017. 63 s. Vedoucí bakalářské práce : JUDr. Jan Bouchal.

Klíčová slova: trestní řízení, zkrácené přípravné řízení, přečiny v dopravě

Práce analyzuje okruh důkazů, které byly zajištěny při vedení zkráceného přípravného řízení na dopravním inspektorátu Praha venkov – ZÁPAD v období roku 2015 a první poloviny roku 2016. Zaměřuje se na zjištění, zda pro úspěšnost vedení zkráceného přípravného řízení byl podstatný počet zajištěných důkazů, jejich druh, užitečnost, anebo zda působil vliv všech důkazů jako celku. Teoretická část bakalářské práce je věnována základním pojmům souvisejících s tématem zkráceného přípravného řízení a rovněž popisuje případy, kdy a za jakých podmínek lze zkrácené přípravní řízení vést. V empirické části jsou analyzované jednotlivé počty zajišťovaných důkazů v rámci zkráceného přípravného řízení vedeného na dopravním inspektorátu Praha venkov – ZÁPAD za sledované období.

ABSTRACT

OSWALDOVÁ, I. *Accelerated Pre-trial Proceedings at the Traffic Inspectorate Prague District – WEST : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2017. 63 s. Supervisor : JUDr. Jan Bouchal

Key words: criminal proceedings, Accelerated Pre-trial Proceedings, driving offense

This bachelor thesis analyses a range of evidence found out during Accelerated Pre-trial Proceedings at the Traffic Inspectorate Prague District – WEST from 2015 to the first half of 2016.

It is focused on finding out information if the number of ascertained evidence, their category and usefulness were essential for the successful leading of Accelerated Pre-trial Proceedings or if it was the effect of all evidence as a whole. Theoretical part of the bachelor thesis deals with basic terms related to the topic Accelerated Pre-trial Proceedings. It also describes cases where and under which conditions the Accelerated Pre-trial Proceedings is possible to apply. Empirical part analyses a particular number of gathered evidence within the Accelerated Pre-trial Proceedings at the Traffic Inspectorate Prague District – WEST during the observed period

OBSAH

ÚVOD	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	9
2 SUBJEKTY ZKRÁCENÉHO PŘÍPRAVNÉHO ŘÍZENÍ.....	11
2.1 Policejní orgán a jeho postavení ve zkráceném přípravném řízení	11
2.1.1 Úkoly policejního orgánu v rámci trestního řízení	13
2.1.2 Oprávnění policejního orgánu v rámci zkráceného přípravného řízení	14
2.2 Státní zástupce a jeho úkoly ve zkráceném přípravném řízení.....	16
2.2.1 Postavení státního zástupce v přípravném řízení a jeho úkoly ve zkráceném přípravném řízení	16
2.3 Soud a jeho úlohy ve zkráceném přípravném řízení	18
2.3.1 Odklony v trestním řízení	20
2.4 Osoba, proti níž se trestní řízení vede	21
2.5 Poškozený.....	23
2.6 Strany v trestním řízení	24
3 VEDENÍ ZKRÁCENÉHO PŘÍPRAVNÉHO ŘÍZENÍ.....	25
3.1 Podmínky pro konání zkráceného přípravného řízení.....	25
3.2 Zahájení zkráceného přípravného řízení	28
3.2.1 Sdělení podezření	29
3.3 Skončení zkráceného přípravného řízení	30
3.3.1 Lhůta pro skončení zkráceného přípravného řízení	30
3.3.2 Vyřízení věci policejním orgánem	32
3.3.3 Vyřízení věci státním zástupcem	33
4 ZKRÁCENÉ PŘÍPRAVNÉ ŘÍZENÍ V PRAXI	36
4.1 Analýza evidovaných trestných činů.....	37
4.1.1 Podíl jednotlivých druhů trestných činů na celkovém počtu	37

4.1.2	Podíl trestných činů dle způsobu zjištění policejním orgánem.....	39
4.2	Důkazní prostředky	42
4.2.1	Důkazní prostředky zajištěné v rámci šetření dopravních nehod.....	43
4.2.2	Důkazní prostředky zajištěné v rámci zjištění tr. činu při dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu	47
4.2.3	Vliv spolupráce řidiče na způsob ukončení trestního řízení	48
4.3	Lhůty	51
4.3.1	Lhůta doporučená stanoviskem Nejvyššího soudu	52
ZÁVĚR		56
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ		60
SEZNAM ZKRATEK.....		62
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ		63

ÚVOD

Forma zkráceného přípravného řízení, jako jednoho ze způsobů přípravného řízení, je v kontextu historie trestního práva poměrně novým postupem, kterým lze trestní řízení vést. Do praxe byl uveden k datu 1. 1. 2002 novelou trestního řádu, která byla provedena zákonem č. 265/2001 Sb. V době zavedení tohoto institutu bylo stanoveno, že zkrácené přípravné řízení lze vést mj. ve věcech, ve kterých je příslušný konat rozhodnutí okresní soud a horní hranice trestní sazby trestu odnětí svobody, nepřevyšuje tři léta. V rámci zkráceného přípravného řízení je pak ve zjednodušeném řízení před soudem oprávněn rozhodovat samosoudce a ve věci nemusí být nařízeno hlavní líčení. Po deseti letech praxe, byla k datu 1. 1. 2012 navýšena podmínka horní hranice trestu odnětí svobody na pět let. Pokud bychom se podívali ještě více do historie, v souvislosti se zavedením samosoudců, můžeme zmínit novelu trestního řádu zákonem č. 149/1969 Sb., s účinností k 1. 1. 1970, která přinesla do trestního řízení novinku právě v podobě zavedení možnosti uplatnění samosoudce pro rozhodování v trestní věci. Cílem bylo, stejně jako v dnešní době, usnadnit činnost policejnímu orgánu a soudu a ve věcech přečinů umožnit provést trestní řízení, bez nutnosti konání vyšetřování. Pro účely řízení o přečinech, byl přijat zákon č. 150/1969 Sb., o přečinech, který v pouhých sedmnácti paragrafech vymezoval pojem přečinu, skutkové podstaty jednotlivých přečinů a ve společném a závěrečném ustanovení vymezil některé procesní postupy. Zákon měl i přes novátorství, která zavedl, nedostatek v podobě tenké hranice u některých přečinů s hranicí přestupku, pokud měla být rozhodujícím kritériem společenská nebezpečnost jednání pachatele, která v případě, že byla pouze nepatrná, nejednalo se ve věci o přečin. S přijetím zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, došlo ke změně vymezení trestného činu. Jednak se upustilo od materiálního pojetí trestného činu, které nahradilo jeho formální pojetí a zákon též přímo rozdělil trestné činy na přečiny, zločiny a zvláště závažné zločiny, které definoval. V dnešní době se zkrácené přípravné řízení vede při řízení o přečinech, pokud jsou pro takový postup splněny zákonné podmínky. V této bakalářské práci se můžete seznámit právě s problematikou vedení zkráceného přípravného řízení.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Cílem bakalářské práce je zjistit, jaké faktory mají zásadní vliv na úspěšnost vedení zkráceného přípravného řízení s ohledem na množství a druh zajištěných důkazních prostředků. Jako zdroj vstupních údajů byla využita policejní evidence systém ETR (Evidence trestního řízení). Analyzovaná data byla shromážděna za období roku 2015 a první polovinu roku 2016, přičemž bylo čerpáno z evidovaných trestních spisů na dopravním inspektorátu Praha venkov – ZÁPAD. Jednalo se o analýzu 68 případů přečinů, které byly spáchány v souvislosti s provozem motorového vozidla na pozemních komunikacích. Celkový počet přečinů lze rozdělit na dvě skupiny, u kterých je předpoklad na rozdílný počet zajištěných důkazních prostředků a to vzhledem ke způsobu spáchání sledovaného protiprávního jednání. V první skupině jde o přečiny zjištěné při vyšetřování dopravních nehod, v druhé o přečiny, které vyšly najevo při vlastní činnosti policejního orgánu v rámci dohledu na bezpečnost a plynulost silničního provozu. Po zajištění potřebných dat bylo provedeno srovnání, zda určité množství důkazních prostředků mělo vliv na zdárné ukončení zkráceného přípravného řízení, tedy zda byl podezřelý uznán vinným a byl mu uložen trest, či bylo užito některého z odklonů v trestním řízení. Rovněž bylo sledováno, zda spolupráce podezřelého měla vliv na výsledek řízení. Jedna z podkapitol bakalářské práce je věnována časovým lhůtám a to zejména z hlediska stanoviska Nejvyššího soudu Tpjn 303/2014. Pro splnění cíle výzkumu, kterým má být zjištění, zda lze konstatovat, že počet zajištěných důkazních prostředků v rámci trestního řízení, může mít přímý vliv na úspěšnost vedení takového řízení, jsem zvolila následující metody:

- Analýza – analyzovány byly veškeré trestní spisy, které byly za sledované období na Dopravním inspektorátu Praha venkov –ZÁPAD, zpracovány
- Syntéza – syntézou byly sledovány možné spojitosti mezi zjištěnými výstupy jednotlivých kritérií, čímž bylo sledováno splnění stanoveného cíle

Výzkumná část bakalářské práce je doplněna grafy, které znázorňují zjištěná data.

Teoretická část bakalářské práce se zabývá subjekty zkráceného přípravného řízení, tedy orgány činnými v trestním řízení, jejich postavením, úkoly a oprávněními v rámci zkráceného přípravného řízení. Vedle policejního orgánu, státního zástupce a soudu je jako subjekt zmíněna i osoba, proti níž se vede trestní řízení a poškozený. Dále bylo sledováno vlastní vedení zkráceného přípravného řízení. Nejprve jsou zmíněny podmínky, za kterých lze řízení vést. Navazuje zahájení úkonů trestního řízení, průběh řízení, až po způsoby jeho skončení.

2 SUBJEKTY ZKRÁCENÉHO PŘÍPRAVNÉHO ŘÍZENÍ

Pro řádné porozumění problematice je nejprve třeba stručně uvést, co je v rámci trestního řízení považováno za „zkrácené přípravné řízení“. Zkrácené přípravné řízení je jednou z forem přípravného řízení, které se koná o typově méně závažnějších činech.¹ Takových, kde je od počátku zahájení úkonů trestního řízení podezřelá ze spáchání přečinu konkrétní osoba, která byla přistižena při činu, či bezprostředně poté s předpokladem, že ve věci nenastaly skutečnosti, které by vedly k zahájení trestního stíhání. Další podmínkou je předpoklad postavení podezřelého před soud ve stanovené době tj. do dvou týdnů a doby, kdy policejní orgán sdělil podezřelému z jakého konkrétního skutku je podezřelý a jaký trestný čin je v tomto jednání spatřován. Podrobněji se popisu a konkrétním podmínkám vedení zkráceného přípravného řízení věnuje třetí kapitola této bakalářské práce.

Jako subjekty zkráceného přípravného řízení, lze v první řadě označit orgány činné v trestním řízení tj. policejní orgán, státní zástupce a soud. Úkolem orgánů činných v trestním řízení je v přípravném řízení zjistit, zda existuje důvodné podezření z trestného činu proti určité osobě a stanovit další postup.² V rámci zkráceného přípravného řízení je jistě nejaktivnější policejní orgán, který úzce spolupracuje se státním zástupcem. Dalším neopomenutelným subjektem je podezřelý, resp. osoba, proti níž se trestní řízení vede. Při výčtu účastníků zkráceného přípravného řízení nelze opomenout ani obhájce, znalce, svědka či poškozeného, jejichž účast při vedení řízení však není povinná. Následující podkapitoly se blíže zaměří na některé z vyjmenovaných účastníků s důrazem na jejich oprávnění a úkoly.

2.1 Policejní orgán a jeho postavení ve zkráceném přípravném řízení

Policejním orgánem se pro účely trestního řízení rozumějí útvary Policie České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů a dále pověřené orgány Vězeňské služby České republiky, pověřené celní orgány, pověřené orgány Vojenské policie,

¹ NOVOTNÝ, F., SOUČEK J. a kol. *Trestní právo procesní*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2009. 410 s. ISBN 978-80-7380-237-0 s. 294

² NOVOTNÝ, F., SOUČEK J. a kol. *Trestní právo procesní*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2009. 410 s. ISBN 978-80-7380-237-0 s. 240

pověřené orgány Bezpečnostní informační služby, pověřené orgány Úřadu pro zahraniční styky a informace, pověřené orgány Vojenského zpravodajství a pověřené orgány Generální inspekce bezpečnostních sborů. Pro účely této bakalářské práce se budu dále věnovat pouze činnosti útvarů Policie České republiky v rámci trestního řízení vedeného proti osobám, které nejsou příslušníky či zaměstnanci výše uvedených orgánů, nedopustili se protiprávního jednání, které by souviselo s činností těchto orgánů, kterou blíže stanoví ust. § 12 odst 2 zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním, dále jen trestní řád.

Policejní orgány jsou orgány činnými v přípravném řízení. Pojem „přípravné řízení“ vymezuje trestní řád v ust. § 12 odst. 10. Podle něj je přípravným řízením úsek trestního řízení od sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení nebo provedení neodkladných a neopakovatelných úkonů, které mu bezprostředně předcházejí, a nebyly-li takové úkony provedeny, od zahájení trestního stíhání do podání obžaloby, postoupení věci jinému orgánu nebo zastavení trestního stíhání, anebo rozhodnutí či vzniku jiné skutečnosti, jež mají účinky zastavení trestního stíhání před podáním obžaloby, zahrnující objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a vyšetřování.³

Orgán konající zkrácené přípravné řízení je povinen na základě vlastních poznatků, trestních oznámení i podnětů jiných osob a orgánů, na jejichž podkladě lze učinit závěr o podezření ze spáchání trestného činu, učinit všechna potřebná šetření a opatření k odhalení skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin a směřujících ke zjištění jeho pachatele.⁴

Policejní orgán provádí jednotlivé procesní úkony trestního řízení samostatně, přičemž dbá na dodržování zákonných lhůt a stanovených procesních postupů. Nad činností policejního orgánu provádí dozor příslušný státní zástupce. Pouze s jeho vědomím, lze provádět některé úkony, které stanoví trestní řád a státní zástupce o jejich provedení rozhodne formou nařízení, předchozího souhlasu, písemného povolení či písemného návrhu.

³ NOVOTNÝ, F., SOUČEK J. a kol. *Trestní právo procesní*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2009. 410 s. ISBN 978-80-7380-237-0 s. 64-65

⁴ NOVOTNÝ, F., SOUČEK J. a kol. *Trestní právo procesní*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2009. 410 s. ISBN 978-80-7380-237-0 s. 301

Při provádění jednotlivých úkonů vychází policejní orgán zejména z jednotlivých ustanovení trestního řádu, kdy mj. uplatňuje užití základních zásad trestního řízení, které jsou vymezeny v ust. § 2 trestního řádu. Například se jedná o **zásadu řádného zákonného procesu** podle které nikdo nemůže být stíhán jinak, než ze zákonných důvodů a způsobem, který stanoví zákon - § 2 odst. 1 trestního řádu, **zásadu oficiality**, podle které jestliže trestní řád nestanoví něco jiného, postupují orgány činné v trestním řízení z úřední povinnosti - § 2 odst. 4 trestního řádu, **zásadu zjišťování skutkového stavu**, která stanoví, že orgány činné v trestním řízení postupují v souladu se svými právy a povinnostmi uvedenými v trestním řádu a za součinnosti stran tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí - § 2 odst. 5 trestního řádu, **vyhledávací zásadu**, podle které policejní orgán vyhledává a za stanovených podmínek i provádí důkazy bez ohledu na to, zda svědčí ve prospěch či neprospěch obviněného.⁵

2.1.1 Úkoly policejního orgánu v rámci trestního řízení

Úkolem policejního orgánu v předsoudním stádiu trestního řízení je vyhledat a zajistit veškeré dostupné důkazní prostředky ke zjištění, že skutek spáchala určitá osoba či osoby, za jakých podmínek k protiprávnímu jednání došlo, zda se jednalo o úmyslné, nebo nedbalostní jednání apod. Takové důkazní prostředky, potažmo důkazy z nich získané, jsou podstatné pro řádné objasnění věci a spravedlivé rozhodnutí. Je třeba mít na paměti, že státní zástupce či soudce, bude při rozhodování o zavinění podezřelého vycházet pouze z informací, jež je možné vyčíst z trestního spisu, který jim je předložen policejním orgánem. Výjimkou může být sepsání úředního záznamu o podaném vysvětlení dle ust. § 158 odst. 6 trestního řádu, pokud jeho obsah nemá povahu neodkladného či neopakovatelného úkonu. Je na zvážení státního zástupce a obviněného, zda navrhnou, aby byla osoba, která takové vysvětlení podala, byla před soudem vyslechnuta jako svědek. Soudce poté zváží, zda takový důkaz provede. Je tedy důležité, aby policisté zařazení na základních útvech, kteří provádějí prvotní šetření na místě činu, vykonávali svou práci pečlivě a dbali na zajištění veškerých dostupných důkazních prostředků. Zpracovatel, který následně dostane věc k vyřízení, může odvádět perfektní práci při provádění výslechu a zajišťování listinných důkazů, avšak

⁵ NOVOTNÝ, F., SOUČEK J. a kol. *Trestní právo procesní*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2009. 410 s. ISBN 978-80-7380-237-0 s. 248

pokud jeho výsledky činnosti nebudou podloženy např. kvalitním ohledáním místa činu, vyhledáním možných svědků, kamerovými záznamy (třeba i z míst, která zdánlivě se spáchaným skutkem nesouvisí), bude řádné objasnění věci zmařeno. Zkrátka, některé úkony již nelze s odstupem času provést a v krajním případě může nastat situace, že vlivem nedostatku důkazů svědčících o vině podezřelého, nebude taková osoba uznána vinou a nebude potrestána.

Zjištěné důkazní prostředky policejní orgán uspořádá a vytvoří z nich trestní spis, který předá státnímu zástupci.

2.1.2 Oprávnění policejního orgánu v rámci zkráceného přípravného řízení

V následujícím oddílu budou zmíněna základní oprávnění policejního orgánu v rámci zkráceného přípravného řízení, která vyplývají z trestního řádu. Základní výčet oprávnění uvádí ust. § 158 odst. 3 trestního řádu a jsou jimi například:

- vyžadovat vysvětlení od fyzických i právnických osob a státních orgánů
- vyžadovat odborné vyjádření a znalecké posudky od příslušných orgánů
- obstarávat potřebné podklady, zejména spisy a jiné písemné materiály
- provádět ohledání věci a místa činu
- za stanovených podmínek vyžadovat provedení zkoušky krve, nebo jiného podobného úkonu, včetně odběru potřebného biologického materiálu
- pořizovat zvukové a obrazové záznamy osob, za stanovených podmínek pořizovat daktyloskopické otisky
- za stanovených podmínek zadržet podezřelou osobu
- požadovat vydání věci důležité pro trestní řízení a v případě nevyhovění ze strany jejího držitele, její odnětí⁶

Oprávněnost užití vyjmenovaných oprávnění nastává po zahájení úkonů trestního řízení, tj. sepsáním záznamu o zahájení úkonů trestního řízení, anebo

⁶ ČESKO. § 158 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), In: *Úplné znění č. 1143, Trestní předpisy* Ostrava : Sagit 2016. 447 s. ISBN 978-80-7488-174-9 s. 178

provedením neodkladných a neopakovatelných úkonů. Jako zajímavý příklad z praxe je možné uvést případ, kdy byl v rámci vyšetřování dopravní nehody, kde došlo ke smrtelným zraněním jejích účastníků, přibrán znalec z oboru dopravy. Znalec byl požádán policejním orgánem, aby se dostavil přímo na místo dopravní nehody v době ohledávání místa činu. Policejní orgán tím sledoval neopakovatelnou možnost, aby znalec vlastní přítomností na místě dopravní nehody, mohl vnímat okolnosti, za kterých k dopravní nehodě došlo, stav komunikace, konečné postavení vozidel apod. Následně byl stejným znalcem vyhotoven znalecký posudek, zabývající se posouzením technického stavu zúčastněných vozidel. Téměř vzápětí po vyhotovení znaleckého posudku, byl postup policejního orgánu napaden ze strany obviněného, resp. jeho právním zástupcem s odůvodněním, že znalec se při své přítomnosti na místě dopravní nehody na místě nacházel jako soukromá osoba, a tudíž by mohl být svědkem. Dle tohoto názoru obviněného, resp. jeho advokáta, by znalecký posudek vyhotovený uvedeným znalcem, neměl být v trestní věci považován za důkazní prostředek, který lze přijmout. Proti postupu policejního orgánu podal obviněný stížnost na příslušné OSZ, kde státní zástupce neshledal v postupu policejního orgánu pochybnost.⁷ I přesto, že policejní orgán postupoval ve věci správně, je na místě si uvědomit, že byť jen částečné procesní pochybení při vyšetřování trestní věci, může mít fatální následek na možnost uplatnění zajištěných důkazních prostředků na místě činu. Mohlo by se tedy stát, že pokud policejní orgán zajistí důkazní prostředky nezákonným způsobem, soud je poté nebude moci užít pro podpoření rozsudku a pachatel nebude potrestán, pouze z důvodu špatného postupu policejního orgánu. Této skutečnosti jsou si jistě vědomi advokáti obviněných osob, kteří postup policejního orgánu bedlivě sledují a snad i čekají na jakékoliv pochybení, aby tak mohli postup policejního orgánu a jím zjištěné důkazní prostředky, zpochybnit. Ve zmíněném konkrétním případě by bývalo stačilo, kdyby vyšetřovatel před dostavením se znalce na místo dopravní nehody formou usnesení přibral tohoto konkrétního znalce, a tím jej uvedl do postavení, kdy by jej potom nikdo nemohl zaměňovat za svědka. Jedná se o administrativní úkon, který zabere jen několik málo minut, ovšem v případě, že se vyšetřovatel nachází v terénu, zpravidla nemá možnost přístupu do systému ETŘ, kde by usnesení vyhotovil. Proto je pak jedinou možností dostavit se na nejbližší služebnu policie, kde bude usnesení vyhotoveno a před

⁷ ŠACHL J., ŠULC V. Aktivita advokátů. In *Kriminalistický sborník 1/2007* Praha Kriminalistický ústav Policie ČR 2007 s. 21 -30

příjezdem znalce na místo činu, jeho předání znalci, který jej podepíše a opatří otiskem přiděleného kulatého razítka. V souvislosti s okolnostmi, které panují na místě vyšetřování závažné dopravní nehody, se může jednat o bagatelní záležitost, která všechny zakročující zatěžuje, ale jak se ukázalo i přes schválení postupu ze strany státního zástupce, by se mohlo jednat o věc, která by mohla mít nepříznivý vliv na výsledek trestního řízení. Podmínky, za kterých lze zahájit úkony trestního řízení jsou podrobněji vysvětleny v další kapitole.

2.2 Státní zástupce a jeho úkoly ve zkráceném přípravném řízení

Jak již bylo zmíněno, státní zástupce je jedním z orgánů činných v trestním řízení. V trestním řízení je činný ve veřejném zájmu. Pojem veřejný zájem lze vysvětlit jako zájem většiny společnosti na tom, aby všechny trestné činy byly zjištěny a jejich pachatelé potrestáni a také zájem zajistit, aby žádná nevinná osoba nebyla trestně stíhána. Státní zástupce je veřejným žalobcem, pouze on je oprávněn podat obžalobu. V rámci zkráceného přípravného řízení podává návrh na potrestání a soud může rozhodnout jen o skutku, který je uveden v žalobním návrhu (návrhu na potrestání). Do tohoto práva státního zástupce nemůže zasahovat soud ani strany v trestním řízení. Postavení a působnost státního zástupce resp. státního zastupitelství upravuje Ústava České republiky, zákon č. 283/1993 Sb. o státním zastupitelství, zákon č. 141/1961 Sb. trestní řád a dále například vyhláška č. 23/1994 Sb. o jednacím řádu státního zastupitelství, zřízení poboček některých státních zastupitelství a podrobnostech o úkonech prováděných právními čekateli.

2.2.1 Postavení státního zástupce v přípravném řízení a jeho úkoly ve zkráceném přípravném řízení

Postavení státního zástupce, stejně jako ostatních orgánů činných v trestním řízení, lze vymezit základními zásadami trestního řízení. V souvislosti s činností státního zástupce lze zmínit zásadu legality, oficiality a vyhledávací zásadu (zásadu objektivit). Zásada legality stanovuje povinnost státního zástupce stíhat všechny trestné činy, o kterých se dozví, pokud zákon nebo vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, nestanoví jinak.⁸ Státní zástupce, stejně jako policejní orgán a soud, je v trestním řízení činný z úřední povinnosti. Trestní věci je povinen

⁸ ČESKO. § 2 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), In: *Úplné znění č. 1143, Trestní předpisy* Ostrava : Sagit 2016. 447 s. ISBN 978-80-7488-174-9 s. 119

projednávat urychleně a bez zbytečných průtahů.⁹ Ve smyslu vyhledávací zásady je povinen objasňovat, i bez návrhu stran, stejně pečlivě okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch osoby, proti níž se řízení vede.¹⁰

Jak bylo právě napsáno, v přípravném řízení má státní zástupce ze všech orgánů činných v trestním řízení dominantní postavení, neboť jeho zásadní úlohou je vykonávání dozoru nad činností policejního orgánu. Jednotlivým oprávněním je mj. věnován pátý oddíl desáté hlavy trestního řádu. Obecně lze říci, že státní zástupce může uložit policejnímu orgánu zejména provedení takových úkonů, které je oprávněn provést k objasnění věci, nebo ke zjištění pachatele.¹¹ Ve stádiu prověřování je státní zástupce dále oprávněn:

- vyžadovat od policejního orgánu spisy, včetně spisů, v nichž nebylo zahájeno trestní řízení, dokumenty, materiály a zprávy o postupu při prověřování oznámení
- odejmout kteroukoliv věc policejnímu orgánu a učinit opatření, aby věc byla přikázána jinému policejnímu orgánu
- dočasně odložit zahájení trestního stíhání¹²
- dávat závazné pokyny k vyšetřování trestních činů
- vyžadovat od policejního orgánu spisy, dokumenty, materiály a zprávy o spáchaných trestných činech za účelem prověrky, zda policejní orgán včas zahajuje trestní stíhání a řádně v něm postupuje
- vracet věc policejnímu orgánu se svými pokyny k doplnění
- rušit nezákonná, nebo neodůvodněná rozhodnutí a opatření policejního orgánu, která může nahrazovat vlastními

⁹ ČESKO. § 2 odst. 4 zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), In: *Úplné znění č. 1143, Trestní předpisy* Ostrava : Sagit 2016. 447 s. ISBN 978-80-7488-174-9 s. 119

¹⁰ ČESKO. § 2 odst. 5 zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), In: *Úplné znění č. 1143, Trestní předpisy* Ostrava : Sagit 2016. 447 s. ISBN 978-80-7488-174-9 s. 119 a 120

¹¹ ČESKO. § 157 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), In: *Úplné znění č. 1143, Trestní předpisy* Ostrava : Sagit 2016. 447 s. ISBN 978-80-7488-174-9 s. 176

¹² ČESKO. § 157 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), In: *Úplné znění č. 1143, Trestní předpisy* Ostrava : Sagit 2016. 447 s. ISBN 978-80-7488-174-9 s. 176

- přikázat, aby úkony ve věci prováděla jiná osoba služebně činná v policejním orgánu¹³

Státní zástupce si může ve věcech, v nichž provádí dozor, předem vyhradit předkládání opisů protokolů o procesních úkonech. K prověření postupu policejního orgánu může vyžadovat předložení spisů nebo může prověrku spisového materiálu provádět přímo u policejního orgánu. Považuje-li to státní zástupce v zájmu úplnosti skutkových zjištění a zajištění všech důkazů pro věc důležitých za potřebné, je oprávněn nahlížet do plánu vyšetřování nebo požadovat informaci policejního orgánu o jeho obsahu.¹⁴

Ačkoli trestní řád dává možnost státnímu zástupci účastnit se jednotlivých úkonů, dokonce mu dává možnost úkony aktivně provádět, tak v praxi se při vedení zkráceného přípravného řízení s účastí státního zástupce na jednotlivých úkonech nesetkáváme. Je to především z toho důvodu, že zkrácené přípravné řízení se vede o skutkově jednoduchých věcech, kterých státní zástupce dozoruje vícero současně a provádění jednotlivých úkonů nebo účast na nich v takových věcech by byla časově neslučitelná s výkonem funkce státního zástupce.

2.3 Soud a jeho úlohy ve zkráceném přípravném řízení

Činnost soudů, jejich příslušnost a další úkony spojené s výkonem soudní moci jsou vymezeny v mnoha právních normách. Jako jednu ze základních je třeba uvést Ústavu České republiky, která stanoví, že: „*Soudy jsou povolány především k tomu, aby zákonem stanoveným způsobem poskytovaly ochranu právům. Jen soud rozhoduje o vině a trestu za trestné činy.*“¹⁵ Další zákonnou normou je Listina základních práv a svobod, zákon č. 6/2002 sb. o soudech a soudcích a v trestním řízení nelze opomenout zákon. č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád). Soud je jedním z orgánů aplikace práva a je součástí mechanismu státu určeného k zajištění závazného

¹³ ČESKO. § 174 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), In: *Úplné znění č. 1143, Trestní předpisy* Ostrava : Sagit 2016. 447 s. ISBN 978-80-7488-174-9 s. 185, 186

¹⁴ ČESKO. § 31 odst. 1 vyhlášky č. 23/1994 Sb., Ministerstva spravedlnosti o jednacím řádu státního zastupitelství, zřízení poboček některých státních zastupitelství a podrobnostech o úkonech prováděných právními čekateli. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS 2010-2017 [cit. 15. 11. 2016]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1994-23#p31-1>

¹⁵ ČESKO. Čl. 90 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., ústava České republiky. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS 2010-2017 [cit. 11. 3. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1#c190>

a vynutitelného chování všech subjektů podle práva.¹⁶ Z uvedeného je zřejmé, že v rámci trestního řízení jsou výhradně soudy oprávněny k rozhodování o vině a trestu za spáchaný trestný čin.

V rámci zkráceného přípravného řízení soudce rovněž odpovídá za zákonnost při provádění neodkladných a neopakovatelných úkonů ve smyslu ust. § 158a trestního řádu. Jedná se o úkon spočívající ve výslechu svědka nebo v rekognici, které se provedou na návrh státního zástupce. Soudce má při provádění takových úkonů oprávnění zasahovat do jejich průběhu a to s cílem dodržení jejich zákonnosti. Nepřísluší mu však hodnotit, zda je v konkrétním případě prováděný úkon skutečně neodkladným a neopakovatelným. Obecně lze výslech svědka považovat za neodkladný a neopakovatelný úkon tehdy, pokud je odůvodněný předpoklad, že by na osobu mohl být vyvíjen nátlak, či by mohla být jiným způsobem ovlivněna její výpověď (časový odstup od události, o kterou se jedná, zdravotní stav svědka, vycestování osoby s cizí státní příslušností mimo území ČR apod.). V praxi probíhá sled úkonů tak, že policejní orgán sepíše podnět státnímu zástupci, ve kterém zdůvodní, proč je třeba v dané věci provést neodkladný a neopakovatelný úkon (výslech svědka či rekognici) a dozorující státní zástupce pak konkrétní podnět zváží. Po vlastním uvážení, pokud shledá, že je podnět oprávněný, vydá návrh na provedení daného úkonu a soudce nemá ze zákona jinou možnost, než se úkonu zúčastnit – právě jako garant zákonnosti. V praxi je nejčastější, že výslech svědka nebo rekognici provádí odpovědný policista a to za přítomnosti soudce, v případě rekognice i za účasti nezúčastněné osoby.

Mimo účast na zmíněných úkonech nastupuje soud hlavní roli v rámci zkráceného přípravného řízení v jeho závěru. Státní zástupce podá soudu návrh na potrestání, popř. návrh na schválení dohody o vině a trestu. Ve smyslu zásady obžalovací vyjádřené v ust. § 2 odst. 8 trestního řádu, je možné trestní stíhání před soudy jen na základě obžaloby nebo návrhu na potrestání, které podává státní zástupce. V návrhu na potrestání státní zástupce uvede veškeré okolnosti zjištěné v souvislosti s objasňováním trestného činu. Doručením návrhu na potrestání soudu končí zkrácené přípravné řízení, je zahájeno trestní stíhání a věc je dále projednávána před soudem.

¹⁶ FENYK, J., CÍSAŘOVÁ D., GRIVNA T. a kol. *Trestní právo procesní*. 6. vyd. Praha : Wolters Kluwer, a.s., 2015, 928 s. ISBN 978-80-7478-750-8 s. 122

Vzhledem k tomu, že zkrácené přípravné řízení je zpravidla vedeno v souvislosti s řešením skutkově jednoduchých, méně závažných trestných činů, kdy byl pachatel přistižen přímo při protiprávním jednání, či bezprostředně poté, trestní řád stanoví, že taková věc bude projednána samosoudcem ve zjednodušeném řízení. Samosoudce může bez projednání věci v hlavním líčení vydat trestní příkaz, jestliže je skutkový stav spolehlivě prokázán opatřenými důkazy.¹⁷ Proti trestnímu příkazu jsou oprávněné osoby podat odpor, čímž se trestní příkaz ruší a ve věci bude nařízeno hlavní líčení. Oprávněné osoby a podmínky podání odporu stanoví ust. § 314g trestního řádu.

V závěru je vhodné uvést, že pokud v prověřované věci dozoroval soudce zákonnost provedení výslechu či rekognice jako neodkladného, neopakovatelného úkonu, pak tento soudce v trestní věci nerozhoduje a věc je přidělena jinému soudci, který v postavení samosoudce věc nakonec rozhoduje. To vše pro zachování maximální nestrannosti soudu.

2.3.1 Odklony v trestním řízení

V souvislosti se zkráceným přípravným řízením, jeho skončením a projednáním soudem je na místě zmínit i možnosti uplatnění tzv. odklonů v trestním řízení. Odklony v trestním řízení rozumíme zvláštní způsoby trestního řízení, alternativní ve vztahu k standardnímu projednání věci v hlavním líčení, v rámci nichž je možné trestní věc vyřídit v procesně právním smyslu stejně plnohodnotně jako ve standardním trestním řízení. Zpravidla se neuplatní stadium soudního projednání trestní věci.¹⁸ Podstatou a smyslem uplatnění odklonu je obnovit společenské hodnoty porušené trestným činem dobrovolným jednáním pachatele. Odklony v trestním řízení se rozumí podmíněné zastavení trestního stíhání, narovnání a podmíněné odložení podání návrhu na potrestání. V řízení ve věcech mládeže navíc odstoupení od trestního stíhání.

V rámci zkráceného přípravného řízení lze užít **podmíněné odložení podání návrhu na potrestání**, a to v souladu s ust. § 179g a následující trestního řádu. Jedná se o tzv. odklon spojený s výchovným působením. Obligatorními podmínkami pro užití zmíněného odklonu je doznání podezřelého k činu a jeho souhlas s podmíněným odložením podání návrhu na potrestání, dále nahrazení škody vzniklé spáchaným činem

¹⁷ ČESKO. § 314e odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), In: *Úplné znění č. 1143, Trestní předpisy* Ostrava : Sagit 2016. 447 s. ISBN 978-80-7488-174-9 s. 216

¹⁸ *Odklony v trestním řízení* [online] Brno Nejvyšší státní zastupitelství 2012 [cit. 15-01-2017]. Dostupné z: <http://www.nsz.cz/index.php/cs/prubeh-řízení-v-trestních-a-netrestních-vecech/odklony-v-trestním-řízení>

(pokud taková škoda vznikla) a vydání bezdůvodného obohacení činem získané. Následují další dvě podmínky, které se však uplatní jen v odůvodněných případech. Jedná se o slib podezřelého, že se po určitou dobu (maximálně pět let), zdrží výkonu určité činnosti – např. řízení motorových vozidel, a složí na účet státního zastupitelství peněžitou částku určenou na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti.

V průběhu trvání zkušební doby je podezřelý povinen vést řádný život. Navíc je možné podezřelému uložit, aby během zkušební doby dodržoval přiměřená omezení a povinnosti směřující k tomu, aby vedl řádný život. Pokud podezřelý v průběhu trvání zkušební doby vedl řádný život a vyhověl uloženým omezením a povinnostem, státní zástupce rozhodne, že se osvědčil, a nastávají účinky nepřípustnosti trestního stíhání. V opačném případě, a to i během zkušební doby, státní zástupce rozhodne, že bude pokračovat v trestním řízení.¹⁹ Při užití odklonu je nutné vždy přihlídnout k osobě obviněného, a to zejména s přihlédnutím k jeho dosavadnímu způsobu života, okolnostem konkrétního případu takovým způsobem, aby bylo užití odklonu dostačující. Předpokladem tedy je, že užití odklonu je na místě u nedbalostních trestných činů, spáchanými osobami dosud netrestanými apod.

2.4 Osoba, proti níž se trestní řízení vede

Osoba, proti které se vede trestní řízení, je podle narůstajícího podezření označována těmito pojmy:

- podezřelý
- obviněný
- obžalovaný
- odsouzený²⁰

V rámci prověřování se v policejní praxi ustálil výraz „osoba prověřovaná“, což je osoba, která vystupuje ve věci tak, že je pro skutek prověřována, ale dosud jí nebylo sděleno podezření. Tímto způsobem lze od sebe oddělit podezřelého, kterému bylo sděleno podezření a má práva jako obviněný od „podezřelého“, kterému sděleno podezření nebylo, a tak nemůže uplatnit žádná práva jako osoba, proti níž se vede trestní

¹⁹ JELÍNEK J. a kol.: *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 6. vydání. Praha : Leges, 2016, 1280s. ISBN 978-80-7502-106-9 s. 896

²⁰ NOVOTNÝ, F., SOUČEK J. a kol. *Trestní právo procesní*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2009. 410 s. ISBN 978-80-7380-237-0 s. 72

řízení. Jedná se o případy, kdy policejní orgán zná osobu pachatele, ale například vzhledem k tomu, že nemá ve věci zajištěny všechny důkazní prostředky, které přepokládá shromáždit, aby s jistotou zjistil, zda došlo k naplnění všech obligatorních znaků skutkové podstaty (např. vyhotovení znaleckého posudku), prověřované osobě formálně nesdělil podezření ze spáchání konkrétního skutku, ve smyslu ust. § 179b odst. 3 trestního řádu. Policejní orgán si tak fakticky ponechává lhůtu dvou týdnů, ve které je povinen po sdělení podezření předat spisový materiál státnímu zástupci.

Pro účely této bakalářské práce se budu dále věnovat zejména osobě podezřelé. Osobu podezřelou lze chápat ve dvou rovinách. Jednak ve smyslu spíše kriminalistickém jako každá osoba, která přichází v úvahu jako možný pachatel trestného činu. Podezřelý v tomto pojetí však není subjektem trestního řízení. Subjektem trestního řízení je pouze osoba, která byla jako podezřelá zadržena podle ust. § 76 trestního řádu. Taková osoba má právo volit si obhájce, hovořit s ním bez přítomnosti třetí osoby a radit se s ním již v průběhu zadržení. Může také požadovat, aby byl obhájce přítomen jejímu výslechu, pokud je ve stanovené lhůtě dosažitelný. Podezřelý je subjektem trestního řízení také ve zkráceném přípravném řízení. Stává se jím, i když nebyl zadržen, sdělením podezření nejpozději na počátku jeho výslechu, kdy je v postavení podezřelého. Podle ust. § 179b odst. 3 trestního řádu je podezřelému třeba sdělit, ze spáchání jakého skutku je podezřelý a jaký trestný čin je v tomto skutku spatřován. Podezřelý má ve zkráceném přípravném řízení stejná práva jako obviněný.²¹

Podezřelý má zejména právo:

- vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se mu kladou za vinu a k důkazním prostředkům o nich, není však povinen vypovídat
- uvádět okolnosti a důkazy sloužící k jeho obhajobě
- činit návrhy a podávat žádosti a opravné prostředky
- zvolit si obhájce a s ním se radit i během úkonů prováděných orgánem činným v trestním řízení

²¹ NOVOTNÝ, F., SOUČEK J. a kol. *Trestní právo procesní*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2009. 410 s. ISBN 978-80-7380-237-0 s. 72,73

- žádat, aby byl vyslýchán za účasti svého obhájce a aby se obhájce účastnil i jiných úkonů přípravného řízení.²²

2.5 Poškozený

Poškozeným v trestním řízení se dle ust. § 43 odst. 1 trestního řádu považuje: „Ten, komu bylo trestním činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková škoda nebo nemajetková újma, nebo ten, na jehož úkor se pachatel trestným činem obohatil.“²³ Poškozený v trestním řízení má poměrně široký okruh práv, která může uplatnit. Povinností policejního orgánu je v každém stádiu řízení poškozeného řádně poučit o jeho právech, případně i individuálně vysvětlit, jakým způsobem je možné práva prakticky využít. Je jimi např. právo činit návrh na doplnění dokazování, nebo za určitých podmínek nahlížet do spisů a vyjádřit se k věci. Rovněž může být přítomen u provádění procesních úkonů, jako je sjednávání dohody o vině a trestu a veřejném zasedání konaného o schválení takové dohody, zúčastnit se hlavního líčení a veřejného zasedání o odvolání. Uplatnění některého, či všech z uvedených práv poškozeného, může být jistě pro poškozeného přínosem, ovšem pouze nehmotným. Proto zmiňme, že jedním z nejčastěji uplatňovaných práv poškozeného, je uplatnění nároku na náhradu majetkové škody, či nemajetkové újmy, která byla trestním činem způsobena a to v penězích. Poškozený může navrhnout, aby soud v odsuzujícím rozsudku uložil obžalovanému povinnost takovou škodu nahradit. V návrhu musí být obsaženo v jaké výši je požadováno nahrazení škody a zároveň i odůvodnění výše požadované částky. Návrh je třeba učinit nejpozději u hlavního líčení, před zahájením dokazování. Pokud jsou splněny podmínky pro přiznání nároku na náhradu škody a řízení je ukončeno vydáním odsuzujícího rozsudku, rozhodne soud v tzv. adhezním řízení a to třemi možnými způsoby:

- plné přiznání nároku na náhradu škody, vůči obžalovanému; jedná se o případy, kdy je oprávněnost výše nárokované škody podložena výsledky trestního řízení
- přiznání nároku na náhradu škody jen z části; jedná se o případy, kdy nebylo dokazováním potvrzeno, že poškozenému náleží taková náhrada

²² NOVOTNÝ, F., SOUČEK J. a kol. *Trestní právo procesní*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2009. 410 s. ISBN 978-80-7380-237-0 s. 306

²³ ČESKO. § 43 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), In: *Úplné znění č. 1143, Trestní předpisy* Ostrava : Sagit 2016. 447 s. ISBN 978-80-7488-174-9

výše škody, kterou požadoval (rozdíl ve výši škody je dále možné požadovat v řízení ve věcech občanskoprávních)

- odkázání poškozeného s požadavkem na náhradu vzniklé škody na řízení ve věcech občanskoprávních

Pro poškozeného je výhodné, aby byla věc náhrady škody vyřízena v rámci trestního řízení, namísto řízení občanskoprávního a to minimálně ze dvou důvodů. Prvním je, že aby mohl být nárok na náhradu škody uplatněn v občanskoprávním řízení je zapotřebí, aby poškozený podal civilní žalobu proti osobě, od které je nahrazení škody vyžadováno. Již samotné podání žaloby je spojeno s finančními náklady. Dalším důvodem může být skutečnost, že v rámci trestního řízení jsou důkazy svědčící o nároku poškozeného na náhradu škody již zajištěny policií, naopak v občanskoprávním řízení je veškerá tíha dokazování a zajišťování důkazů na straně žalobce. Vezmeme-li v úvahu, že poškozenému byl přiznán nárok na náhradu škody ze strany obviněného, ať v trestním či občanskoprávním řízení, může dojít ke smutné skutečnosti, že ani v tomto případě k vyplacení škody ze strany povinného nedojde. Důvodem je skutečnost, že trestnou činnost často páchají osoby, které jsou nemajetné, či nepřiznávají své zisky a majetek, a tak je uplatnění nároku mnohdy nemožné. Jistým nástrojem může být užití exekuce, ovšem i to je spojeno s finančními náklady, a pokud povinný nemá z čeho škodu uhradit, je jejich vynaložení zcela zbytečné.

2.6 Strany v trestním řízení

Postavení strany je přiznáno pouze určitým subjektům trestního řízení a to pouze v řízení před soudem. Stranou jsou nejdůležitější subjekty trestního řízení, na jejichž postavení záleží zákonodárci do té míry, že jim určil zvláštní procesní práva, zejména vystupovat vlastním jménem v řízení před soudem, právo aktivně se řízení účastnit, uplatňovat své procesní návrhy, případně i provádět důkazy, vyjadřovat se k provádění úkonů, které tvoří základ meritorního rozhodnutí, podávat opravné prostředky.²⁴ Trestní řád za strany mj. označuje toho, proti komu se trestní řízení vede, zúčastněnou osobu, poškozeného a státního zástupce.

²⁴ JELÍNEK, J. a kol *Trestní právo procesní*. 3. aktualiz. a dopl. vydání Praha : Leges, 2013. 864 s. ISBN 978-80-87576-44-1 s. 199

3 VEDENÍ ZKRÁCENÉHO PŘÍPRAVNÉHO ŘÍZENÍ

Zkrácené přípravné řízení je institutem zavedeným novelou trestního řádu provedenou zákonem č. 265/2001 Sb. s účinností od 1. 1. 2002. Sledovaným účelem zavedení nového postupu orgánů činných v trestním řízení, je snaha o zrychlení projednání trestní věci a tím docílení vyšší efektivity a hospodárnosti trestního řízení, ve smyslu rychlého potrestání pachatele a menšího zatížení orgánů činných v trestním řízení administrativními úkony. Je vedle standardního a rozšířeného, jednou ze třech možných forem přípravného řízení. Označení „zkrácené“ přípravné řízení lze chápat v tom smyslu, že se zde nekoná vyšetřování a věc by tak měla být v poměrně krátké době předána k projednání soudu. Účel přípravného řízení se však nemění. Účelem je připravit konkrétní trestní věc k předání státnímu zástupci a následně soudu, nebo pokud bylo v řízení zjištěno, že se nejedná o trestní věc, vyřídít ji jinak. Pod pojmem „připravit konkrétní trestní věc“ rozumíme zjištění veškerých okolností svědčících o skutečnosti, že se trestný čin stal, trestný čin spáchala konkrétní osoba, včetně zajištění podkladů, dosvědčující protiprávní jednání podezřelého, avšak nikoliv provedení důkazů.

3.1 Podmínky pro konání zkráceného přípravného řízení

Obecnými podmínkami, kdy se předpokládá konání zkráceného přípravného řízení, jsou případy, kdy se jedná o skutkově, právně a důkazně jednoduchou věc. Konkrétní podmínky konání však stanoví ust. § 179a a násl. trestního řádu, tedy za splnění následujících předpokladů:

- jde o trestný čin, o němž přísluší konat v prvním stupni řízení okresnímu soudu a horní hranice trestu odnětí svobody nepřevyšuje pět let a
- podezřelý byl přistižen při činu nebo bezprostředně poté, nebo
- v průběhu prověřování trestního oznámení nebo jiného podnětu k trestnímu stíhání byly zjištěny skutečnosti, jinak odůvodňující zahájení trestního stíhání a lze očekávat, že podezřelého bude možné ve lhůtě dvou týdnů postavit před soud²⁵

²⁵JELÍNEK J. a kol.: *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 6. vydání. Praha : Leges, 2016, 1280s. ISBN 978-80-7502-106-9 s. 889 a násl.

První zmíněná podmínka musí být splněna vždy. Jedná se o případy, kdy trestní řád výslovně nestanoví, že věc spadá do rozhodovací pravomoci krajského soudu (s odkazem na ust. § 17 trestního řádu), současně se splněním podmínky maximální možné výše uložení trestu odnětí svobody pěti let (před novelizací bylo možné vést zkrácené přípravné řízení jen u přečinů s horní hranicí trestu pouze tři léta), což lze zjistit ve zvláštní části trestního zákoníku zpravidla v závěrečných ustanoveních popisů jednotlivých skutkových podstat. Další zmíněnou podmínkou je přistižení podezřelého při činu, či bezprostředně poté. Takové pojmy nejsou zákonem nijak vymezeny. „Přistižení při činu“ lze pojmut jako stav, kdy podezřelý zcela zjevně porušuje zájmy chráněné zákonem, čili svým jednáním přímo útočí na zájem, který je chráněn zákonem. Za „bezprostředně poté“ je možno považovat situaci, kdy byl podezřelý např. zastížen na útěku, popř. poblíž místa činu a to s věcmi, které nabyl spáchanou trestnou činností, či které užil k jejímu vykonání. V praxi se tak jedná o případy, kdy byl pachatel zadržen dle § 76 trestního řádu. Třetí podmínkou je stav, kdy policejní orgán v průběhu prověřování trestního oznámení, nebo jiného podnětu nasvědčujícího, že byl spáchán trestný čin a ve věci dosud nejsou zahájeny úkony trestního řízení (tedy postupuje dle ust. § 158 odst. 1 trestního řádu), dospěje k závěru, že věc splňuje obecné podmínky, kdy lze konat zkrácené přípravné řízení, tedy že se jedná o skutkově, právně a důkazně jednoduchou věc a je oprávněný předpoklad, že bude možné podezřelého ve lhůtě dvou týdnů od sdělení podezření postavit před soud.

Jak již bylo naznačeno výše, první podmínka musí být splněna vždy. Další dvě podmínky mohou být splněny alternativně.

Pakliže uvádím podmínky, kdy lze zkrácené přípravné řízení konat, je třeba zmínit i případy, kdy je takové řízení vyloučeno, nebo v něm nelze pokračovat. Důvody jsou uvedeny v ust. § 179f trestního řádu. Jde o případy kdy:

- je dán důvod vazby a nejsou splněny podmínky pro předání zadrženého podezřelého spolu s návrhem na potrestání soudu, nebo
- jsou dány důvody pro konání společného řízení o dvou nebo více trestných činech, a alespoň o jednom z nich je třeba konat vyšetřování²⁶

²⁶ ČESKO. § 179f odst. 1 a 2 zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), In: *Úplné znění č. 1143, Trestní předpisy* Ostrava : Sagit 2016. 447 s. ISBN 978-80-7488-174-9 s. 189, 190

První zmíněná podmínka popisuje stav, kdy je podezřelý zadržen a není předpoklad, že bude ve lhůtě 48 hodin předán spolu s návrhem na potrestání soudu. Zpravidla se jedná o případy, kdy se policejnímu orgánu nepodařilo zajistit potřebné podklady pro předání věci příslušnému státnímu zástupci, který následně podá návrh na potrestání soudu – na úkony obou těchto orgánů se vztahuje lhůta 48 hodin. V případě, že policejní orgán nezajistí ve stanovené lhůtě nezbytné podklady pro ukončení prověřování a důvody vazby i nadále trvají, rozhodne soud na návrh státního zástupce o vzetí podezřelého do vazby. Aby mohl být podán návrh na vzetí pachatele do vazby, musí být v postavení obviněného, je tedy třeba zahájit proti podezřelému trestní stíhání, usnesením dle ust. § 160 trestního řádu podezřelému sdělit obvinění a ve věci konat vyšetřování. Pakliže důvody vazby ve lhůtě 48 hodin od zadržení pominou, podezřelý je propuštěn na svobodu a ve zkráceném přípravném řízení lze nadále pokračovat. Důvody vazby trestní řád uvádí tři: **útěková** vazba, **koluzní** vazba a **předstižná** vazba. Útěková vazba, jak lze usuzovat i z jejího označení, zahrnuje případy, kdy je důvodná obava, že podezřelý uprchne, nebo se bude skrývat, aby se tak vyhnul trestu. Soudce při rozhodování o vzetí osoby do vazby vezme v potaz i skutečnost, zda se jedná o jedince, u kterého je známo místo jeho obvyklého pobytu, anebo se jedná o osobu bez stálého bydliště a vyhledání takové osoby pro provedení dalších procesních úkonů by bylo pro orgány činné v trestním řízení časově náročné. Jedná se též o osoby, u nichž je dána obava, že by mohly uprchnout do zahraničí, nebo které se již v minulosti vyhýbaly trestnímu řízení. Koluzní vazba připadá v úvahu v případech, kdy nelze vyloučit, že podezřelý bude působit na dosud nevyslechnuté svědky nebo spoluobviněné, anebo bude jinak mařit řádné objasnění věci, například, že se bude snažit zbavit případných stop či usvědčujících důkazů. Třetí, předstižná vazba, pamatuje na případy, kdy lze vzhledem k osobě podezřelého a jeho dosavadního jednání předpokládat, že bude opakovat trestnou činnost, pro kterou je stíhán, dokoná trestný čin, o který se pokusil, anebo vykoná trestný čin, který připravoval, nebo kterým hrozil. Pro správné posouzení se v praxi provádí důkladné šetření k trestní minulosti osoby – zda se již v minulosti dopouštěla trestné činnosti, pro kterou je nyní řešena a podobně. Druhá podmínka stanoví, že konat zkrácené přípravné řízení, ani v něm pokračovat, nelze v případě, koná-li se společné řízení o dvou a více trestných činech, kdy alespoň o jednom z nich je třeba konat vyšetřování. Tím je v podstatě podpořena podmínka, kdy lze konat zkrácené přípravné řízení v souladu s ust. § 179a odst. 1 trestního řádu „...o trestných

činech, o nichž přísluší konat řízení v prvním stupni okresnímu soudu a na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let...“²⁷

V konání zkráceného přípravného řízení nelze pokračovat, pokud není skončeno ve lhůtě dvou týdnů ode dne sdělení podezření ze spáchání konkrétního trestného činu podezřelému a státní zástupce nařídí policejnímu orgánu, aby ve věci zahájil trestní stíhání. V případech, kdy dosud státní zástupce prováděl úkony zkráceného přípravného řízení sám (což lze v případech, kdy jako podezřelí vystupují příslušníci GIBS, BIS, ÚZSI, VZ, VP, anebo zaměstnanci GIBS, kteří nejsou ve služebním poměru), uloží policejnímu orgánu, aby bylo ve věci zahájeno trestní stíhání a konáno vyšetřování.

Výjimkou je situace, kdy policejní orgán požádá státního zástupce o prodloužení lhůty o 10 dní, nebo kdy státní zástupce sám tuto lhůtu prodlouží za účelem doplnění spisového materiálu. Lhůtu pro vedení zkráceného přípravného řízení lze prodloužit dokonce až o 30 dní, pokud se sjednává dohoda o vině a trestu.

3.2 Zahájení zkráceného přípravného řízení

Při zahájení zkráceného přípravného řízení stejně jako v ostatních formách přípravného řízení (standardní a rozšířené), policejní orgán postupuje v souladu s ust. § 158 odst. 3 trestního řádu. Přípravné řízení dle tohoto ustanovení začíná sepsáním záznamu o zahájení úkonů trestního řízení, anebo provedením neodkladných a neopakovatelných úkonů, které sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení předcházejí. **Neodkladným úkonem** se rozumí takový úkon, který již nelze s odstupem určitého času provést, jelikož je předpoklad, že se změní konkrétní okolnosti a úkon nebudou možné provést za stejných podmínek. Příkladem provedení neodkladného úkonu může být zadržení osoby podezřelé, která byla přistižena při trestném činu či bezprostředně poté, ohledání místa činu, vydání a odnětí věci, pitva, anebo odběr krve či jiného biologického materiálu. **Neopakovatelný úkon** se vztahuje k provedení před soudem. Jedná se o úkon, který nelze opakovat, ani za změněných podmínek. Zde je možné jako příklad uvést výslech osoby vysokého věku či špatného zdravotního stavu, kdy je předpoklad, že do doby než se trestní věc dostane před soud, zemře. Provedení neodkladných a neopakovatelných úkonů, ale nikterak nezbavuje policejní orgán

²⁷ ČESKO. § 179a odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), In: *Úplné znění č. 1143, Trestní předpisy* Ostrava : Sagit 2016. 447 s. ISBN 978-80-7488-174-9 s. 188

povinnosti následně sepsat záznam o zahájení úkonů trestního řízení. Obsahem záznamu je stručný popis okolností, za kterých bylo protiprávní jednání spácháno s uvedením, kým byl čin spáchán a jaký konkrétní trestný čin, je v jednání spatřován. Policejní orgán v záznamu uvede, že ve věci hodlá konat zkrácení přípravné řízení, pokud je mu ovšem tato informace známa. V praxi se lze setkat s případem, kdy policejní orgán v době, kdy zahajuje úkony trestního řízení, neví, že ve věci bude konat zkrácené řízení a to tehdy, pokud věc zprvu eviduje jako dosud neobjasněnou, spáchanou neznámým pachatelem a v průběhu šetření vyjde najevo, že trestný čin spáchala konkrétní osoba. Záznam je následně ve lhůtě 48 hodin od sepsání, předán příslušnému státnímu zástupci, který se tak dozví o podezření ze spáchání trestného činu konkrétní osobou, popř. neznámým pachatelem (takový případ se ale v rámci zkráceného přípravného řízení zpravidla nepředpokládá, jelikož zkrácené přípravné řízení je vedeno ve skutkově jednoduchých věcech, kde je pachatel znám a je vysoký předpoklad, že jej bude možné v krátké době postavit před soud). Poté, co se státní zástupce tímto způsobem o zahájení trestního řízení dozví, začíná ve věci konat dozor a má možnost usměrňovat postup policejního orgánu. Pokud státní zástupce po přečtení záznamu o zahájení úkonů trestního řízení a zjištění, že policejní orgán, hodlá v dané věci vést zkrácené přípravné řízení, nabude objektivního dojmu, že věc nespĺňuje podmínky pro vedení zkráceného přípravného řízení, stanoví, že ve věci bude dle ust. § 160 trestního řádu, vedeno standardní přípravné řízení – vyšetřování. Obdobným způsobem může státní zástupce postupovat v celém průběhu přípravného řízení.

3.2.1 Sdělení podezření

Sdělení podezření je úkon, kterým se podezřelému písemně sdělí, že spáchání jakého trestného činu je podezřelý a o takovém úkonu sepíše policejní orgán záznam. Záznam o sdělení podezření obsahuje výrok, který vykazuje znaky skutkové podstaty trestného činu, pro který se podezření sděluje, místo a dobu jeho spáchání, případně další okolnosti, za kterých k jeho spáchání došlo tak, aby nemohl být zaměněn s jiným skutkem, jaký trestný čin je v tomto jednání spatřován, jeho zákonné pojmenování a příslušné ustanovení trestního zákona, dále záznam obsahuje místo a čas sdělení podezření, označení policejního orgánu, který jej zhotovil.²⁸ Opis záznamu se

²⁸ ŠÁMAL P. a kol. *Trestní řád. Komentář* I. Díl. 5. vydání. Praha : C.H. Beck, 2005. 1414 s. ISBN 80-7179-405-8 s. 1390

předá podezřelému a jeho obhájci, pokud si jej zvolil. Předání záznamu musí být učiněno nejpozději před započatím výslechu podezřelého. Z tohoto důvodu je na záznam vyznačeno datum a čas předání, aby se tak předešlo možným spekulacím o pochybení policejního orgánu. Při osobním předání záznamu se předpokládá podepsání záznamu podezřelým, pokud však podepsání záznamu odmítne, např. z důvodu, že nesouhlasí se spácháním skutku, který je mu kladen za vinu, nemění to nic na dalším postupu policejního orgánu. Jelikož záznam o sdělení podezření má charakter opatření, nikoliv usnesení, není proti němu přípustná stížnost. Podezřelý má však právo požádat státního zástupce o přezkoumání postupu policejního orgánu a ten může sdělení podezření v odůvodněných případech zrušit. Opis záznamu o sdělení podezření je do 48 hodin předán státnímu zástupci.

3.3 Skončení zkráceného přípravného řízení

3.3.1 Lhůta pro skončení zkráceného přípravného řízení

Lhůta pro skončení zkráceného přípravného řízení je stanovena v ust. § 179b odst. 4 trestního řádu, který stanoví, že řízení musí být ukončeno nejpozději do dvou týdnů ode dne, kdy bylo podezřelému sděleno podezření ze spáchání trestného činu. Je tedy vymezena doba, od sdělení podezření do předání věci soudu. Ovšem není stanoveno, po jak dlouhou dobu může policejní orgán od zahájení úkonů trestního řízení provádět šetření a opatřovat důkazní prostředky do doby, kdy je podezřelému sděleno podezření a počíná běžet lhůta dvou týdnů. Vzhledem k účelu zkráceného přípravného řízení, kterým má být podpoření hospodárnosti a efektivnosti v bagatelních trestních věcech, lze předpokládat, že doba by neměla být neúměrně dlouhá, aby se tak nepřiblížila úrovni délky trvání vyšetřování a kýžený efekt institutu zkráceného přípravného řízení by se vytratil. Problematikou se v roce 2014 zabýval Nejvyšší soud, který dospěl k následujícímu stanovisku: *„Zkrácené přípravné řízení se koná ve skutkově, právně a důkazně jednoduchých věcech. Tomu by měla odpovídat i délka prověřování předcházejícího zkrácenému přípravnému řízení. Podmínky uvedené v ustanovení § 179a odst. 1 písm. b) tr. ř., tzn. prověřováním trestního oznámení nebo jiného podnětu k trestnímu stíhání zjištěné skutečnosti, jinak odůvodňující zahájení trestního stíhání, včetně samostatně posuzované doby prověřování a očekávání, že podezřelého bude možné ve lhůtě uvedené v § 179b odst. 4 tr. ř. postavit před soud, zpravidla nebudou splněny, uplynula-li od počátku prověřování do sdělení podezření*

*podle § 179b odst. 3 tr. ř. doba podstatně převyšující dva týdny. V takovém případě samosoudce podle § 314c odst. 1 písm. c) tr. ř. návrh na potrestání odmítne.*²⁹ Z uvedeného vyplývá předpoklad, že zkrácené přípravné řízení by nemělo trvat výrazně déle než jeden měsíc a to od zahájení úkonů trestního řízení do předání věci soudu. Taková je ideální představa, ovšem v některých případech v takové lhůtě nelze zajistit potřebné podklady, a to i v případě, že se jedná o skutkově jednoduchou věc, mnohdy i nedbalostního trestného činu. Jedná se zejména o případy, kdy je ve věci zapotřebí vyhotovení znaleckého posudku např. z odvětví soudního lékařství, oboru zdravotnictví při šetření přečinu ublížení na zdraví z nedbalosti dle ust. § 148 trestního zákoníku. V praxi vyhotovení takového posudku může trvat i týdny, je totiž třeba mít na paměti, že znalec si veškeré potřebné podklady vyžaduje sám a je jen na ochotě zdravotnických zařízení, zda mu vyjdou vstříc a zašlou potřebnou dokumentaci poštou, či jiným obdobným způsobem, anebo nechají znalce nahlédnout do zdravotnické dokumentace osobně, což může znalce značně časově zatížit. Tohoto faktu si jsou jistě vědomi i státní zástupci, a proto mnohdy tolerují trvání zkráceného přípravného řízení po dobu dvou měsíců. Shovívavost projevují, ale také soudy, neboť kdyby považovaly dobu okolo dvou měsíců za příliš dlouhou, odmítnou přijetí návrhu na potrestání a budou požadovat, aby ve věci bylo konáno vyšetřování a jim byla podána obžaloba. Za zmínku jistě stojí i užití slovo „zpravidla“ ve zmíněném stanovisku, to tak dává prostor právě pro jistou benevolenci ze strany státního zastupitelství k podání návrhu na potrestání v době delší dvou týdnů a soudu na jeho přijetí.

Lze konstatovat, že pokud státní zástupce a soud akceptují vedení zkráceného přípravného řízení ve věcech, kde bylo vedeno prověřování déle, než jeden měsíc od zahájení úkonů trestního řízení podle § 158 odst. 3 trestního řádu do sdělení podezření podle § 179b odst. 3 trestního řádu, pak je to v případech, kdy průtahy nejsou způsobeny liknavostí policejního orgánu, ale obstrukcemi na straně osoby podezřelé, nebo případně pro déle trvající zpracování znaleckých posudků.

Se lhůtou pro skončení zkráceného přípravného řízení je na místě také uvést možnost zpracování a skončení věci ve 48 hodinách. Může se jednat o případ, kdy je

²⁹ *Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 25. 9.2014. Tpjn 303/2014* [online] Nejvyšší soud 2014 [cit. 28-01-2017] Dostupné z WWW: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/CE6A1D0DCFD6A694C1257D88002FE9F8?openDocument&Highlight=0

podezřelý zadržen při činu, či bezprostředně poté a je dán některý (nebo více) z důvodů vazby, anebo může být pachatel zjištěn až s odstupem určité doby, třeba i v řádu týdnů, avšak pokud jsou splněny podmínky pro vyřízení věci ve zkráceném řízení, lze tento institut využít. Ve většině případů se bude jednat o důvod uvedený pod písmenem a) a c) ust. § 67 trestního řádu, tedy že podezřelý uprchne, nebo se bude skrývat anebo bude v trestnou činnost opakovat, či v ní pokračovat. V praxi se toto oprávnění uplatní zejména u trestné činnosti cizích státních příslušníků, či osob, u kterých není známo jejich stálé bydliště anebo u recidivistů. Opakování trestné činnosti či pokračování v ní se v rámci věcí vedených ve zkráceném přípravném řízení bude týkat zejména opakovaných krádeží, či maření výkonu úředního rozhodnutí. Postup policejního orgánu v řízení ve 48 hodinách je stejný, jako u zkráceného přípravného řízení zpracovaného ve standardní lhůtě, ovšem zásadní rozdíl je ve skutečnosti, že trest je pachateli uložen ve velmi krátké době po spáchání skutku a je tím uplatněna jedna z hlavních myšlenek zkráceného řízení. Pachatel má tak výrazně pocítit represivní působení trestního řízení a dalšího páčání trestné činnosti se zdržet.

Provedení zkráceného přípravného řízení ve smyslu ust. § 179f odst. 1 písm. a) trestního řádu *per analogiam* zásadně brání, je-li obviněný ve výkonu trestu odnětí svobody v jiné trestní věci a nemá obhájce. Výkon trestu odnětí svobody omezuje práva obviněného na obhajobu, zejména při jeho výslechu jako podezřelého podle ust. § 179b odst. 3 trestního řádu po sdělení podezření, obdobně jako jeho vzetí do vazby. Bylo-li přesto konáno zkrácené přípravné řízení a byl-li podán návrh na potrestání, samosoudce jej odmítne.³⁰

3.3.2 Vyřízení věci policejním orgánem

Policejní orgán má v zásadě čtyři možnosti, jak lze zkrácené řízení ukončit. První a nejvíce žádoucí možností je předložení zprávy o výsledku zkráceného přípravného řízení dle § 179c odst. 1 trestního řádu státnímu zástupci, ve které je uvedeno, jaký trestný čin je spatřován ve skutku, pro který je sděleno podezření a jaké důkazy toto podezření odůvodňují. Ke zprávě je přiložen veškerý shromážděný spisový materiál k dané věci. Pokud však policejní orgán v průběhu šetření zjistí, že se ve věci nejedná o podezření ze spáchání trestného činu, trestní stíhání je ze zákonných důvodů

³⁰ POLIŠENSKÁ P. a kol., *Musíš znát... Trestní právo procesní* Praha : Wolters Kluwer ČR, 2016, 156 s. ISBN 978-80-7552-053-1 s. 44

nepřípustné, neúčelné či bylo o skutku rozhodnuto jiným oprávněným orgánem, věc odloží sepsáním usnesení, popř. ji vyřídí jinak. Usnesení o odložení věci musí být do 48 hodin od sepsání doručeno státnímu zástupci. Důvody pro **odložení věci** jsou uvedeny v ust. § 159a odst. 2 a 3 trestního řádu. Jde o případy, kdy je trestní stíhání nepřípustné ve smyslu ust. § 11 trestního řádu, kde je taxativně vymezen výčet případů nepřípustnosti trestního stíhání. Pro představu uvedu pouze některé z nich, a to např.: je-li trestní stíhání promlčeno, ve věci byla udělena milost či amnestie prezidentem republiky, osoba podezřelá je vyňata z pravomoci policejního orgánu (a to i pouze dočasně), osoba podezřelá nedosáhla věku trestní odpovědnosti, anebo zemřela či byla prohlášena za mrtvou. Dalším případem pro odložení je případ, kdy je uložení trestu v rámci zkráceného řízení bez významu, a to za předpokladu, že byl podezřelému již pro jiný čin uložena trest (přísnější), či je předpoklad uložení takového trestu. Třetí možnost pro odložení nastane tehdy, pokud bylo ve věci rozhodnuto jiným orgánem a současně lze takové rozhodnutí považovat za dostačující. Policejní orgán „**věc vyřídí jinak**“ v případě, že ve věci není dáno podezření ze spáchání trestného činu a v průběhu šetření dospěl k závěru, že jednání, ve kterém byl původně spatřován trestný čin, je přestupkem, či správním deliktem. V takovém případě věc odevzdá příslušnému orgánu k projednání. Jedná-li se o podezřelého, na kterého se vztahuje kázeňská či kárná pravomoc, odevzdá věc příslušnému orgánu takové řízení konat. Jedná se např. o přestupková jednání příslušníků bezpečnostních sborů, anebo soudců. Poslední možností, jak může policejní orgán věc vyříditi je případ, kdy se nepodařilo zjistit skutečnosti, že trestný čin spáchala určitá osoba. Takový případ by ale v rámci řešení zkráceného řízení neměl nastat, jelikož by od počátku nebyly splněny podmínky pro konání takového řízení. Ač jsou výše uvedené případy prezentovány jako oprávnění policejního orgánu, stejně tak je oprávněn je provést i státní zástupce.

3.3.3 Vyřízení věci státním zástupcem

V následujícím oddílu uvedu oprávnění, které může využít pouze státní zástupce. Poté, co státní zástupce obdrží od policejního orgánu zprávu o výsledku zkráceného přípravného řízení, vypracuje návrh na potrestání, který posléze předá s veškerými písemnostmi, které mají význam pro soudní řízení a rozhodnutí soudu. V návrhu na potrestání je uvedeno označení státního zástupce a den jeho sepsání, dále údaje potřebné k ověření totožnosti podezřelého, popř. další údaje, aby osoba nemohla

být zaměněna s jinou osobou. Státní zástupce v návrhu uvede přesné označení skutku, který je podezřelému kladen za vinu a to včetně okolností, za kterých byl čin spáchán. Takové informace jsou podstatným podkladem pro určení trestní sazby, jejíž výše je zdůvodněna právě okolnostmi a způsobem spáchání trestného činu podezřelým. Státní zástupce může v návrhu na potrestání uvést pouze takový skutek, z jehož spáchání bylo podezřelému sděleno podezření policejním orgánem.

Další oprávnění vycházejí z ust. § 159a odst. 4 trestního řádu. Státní zástupce může věc odložit, jestliže je z dosavadního šetření a zjištěných okolností, způsobu, za kterých byl trestný čin spáchán a chování podezřelého zřejmé, že účelu trestního řízení bylo dosaženo. Zde se uplatní jedna ze základních zásad trestního řízení, zásada subsidiarity trestní represe, jež vyjadřuje myšlenku, že trestní právo je nejpřísnější prostředek, který má stát k dispozici k ochraně vymezených zájmů a nastupuje tam, kde ostatní právní nebo mimo právní prostředky se ukáží jako neúčinné. Obvykle se tato myšlenka vyjadřuje formulací, že trestní právo představuje prostředek „poslední instance“.³¹ Předpokladem pro takové vyřízení věci, je chování a jednání podezřelého, z kterého lze objektivně usuzovat, že dosavadní šetření věci postačilo a účelu trestního řízení bylo dosaženo.

Státní zástupce může s podezřelým sjednat **dohodu o vině a trestu**. Dohodu o vině a trestu lze stručně charakterizovat jako procesní postup, při němž je uzavřena přijatelná dohoda mezi státním zástupcem a obviněným, za současného zohlednění zájmů poškozeného, obviněný při tom doznává svůj čin, který je mu státním zástupcem kladen za vinu, vzdává se práva na jeho projednání v hlavním líčení a se státním zástupcem se shodne na trestu, který je mírnější, než by bylo lze očekávat při běžném průběhu řízení. Takovou dohodu následně schvaluje soud. Účelem takové dohody je tzv. obřemenění justice, její zefektivní a zrychlení výměnou za mírnější potrestání obviněného, což je odměnou za to, že obviněný nezatěžuje trestní justici požadavkem na plnohodnotné projednání své věci. Tento institut je značně problematický z teoretického hlediska, a proto je teorií (a někdy i praxí) kritizován a nazýván tzv. „obchod se spravedlností“. Vytýkáno je mu zejména střet se základními zásadami trestního řízení,

³¹ JELÍNEK, J. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 5. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2016. 976 s ISBN 978-80-7502-120-5 s.33

např. zásadou zjištění materiální pravdy, ústnosti, práva na obhajobu apod.³² Obsahem dohody je také určení rozsahu a způsobu náhrady škody, nemajetkové újmy, popř. vydání bezdůvodného obohacení, pokud bylo trestnou činností nabyto. Současně s trestem může být uloženo ochranné opatření, o čemž se do dohody o vině a trestu uvede záznam.

³² JELÍNEK J., ŘÍHA J., SOVÁK Z. *Rozhodnutí ve věcech trestních se vzory rozhodnutí soudů a podání advokátů*. 3. přepracované a aktualizované vydání Praha Leges 2015, 576 s. ISBN 978-80-7502-066-6 s. 141

4 ZKRÁCENÉ PŘÍPRAVNÉ ŘÍZENÍ V PRAXI

Následující kapitola se zabývá zkráceným přípravným řízením v praxi na dopravním inspektorátu Praha venkov – ZÁPAD. Jedná se o komentované výsledky provedeného empirického šetření, které bylo zaměřeno na objasnění faktorů majících vliv na úspěšné vedení zkráceného přípravného řízení na uvedené součásti policie. V průběhu kapitoly jsou pokládány výzkumné otázky, na které jsou za pomoci analýzy a následné syntézy zjištěných dat, hledány odpovědi. Nashromážděná data jsou zpracována v grafech, které podporují přehlednost zkoumané problematiky.

Cílem této kapitoly je zjištění, zda má počet zajištěných důkazních prostředků v rámci zkráceného přípravného řízení v kombinaci s dalšími souvislostmi, které nastaly u jednotlivých skutků, vliv na úspěšnost vedení trestního řízení.

V souvislosti se sledováním cílů výzkumné části bakalářské práce stanovme následující hypotézy:

H1: Nízký počet zajištěných důkazních prostředků povede k neúspěšnému ukončení řízení, pachatel nebude potrestán.

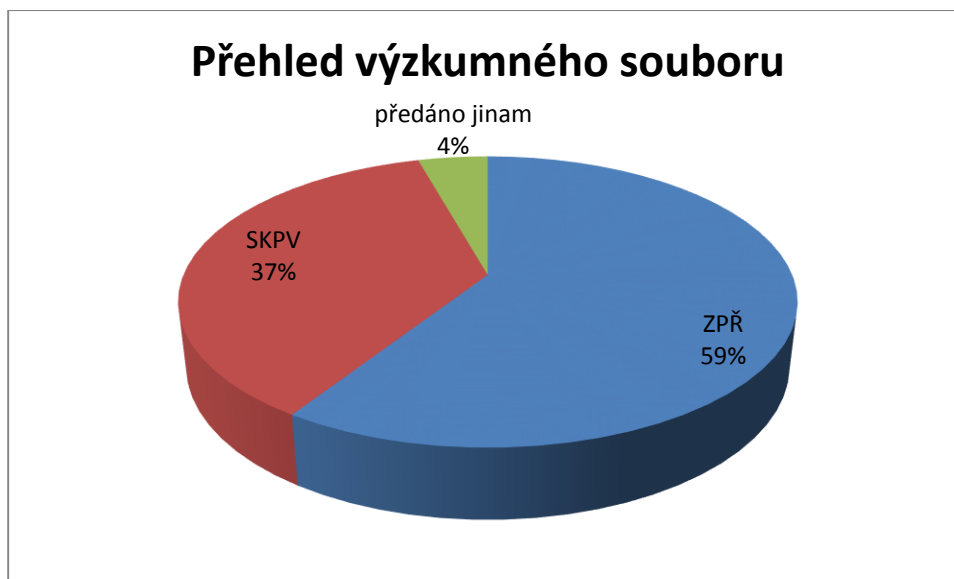
H2: Lhůta delší než jeden měsíc pro ukončení přípravného řízení a předání věci soudu, zapříčiní nepřijetí podání návrhu na potrestání soudem.

Výzkumný soubor

Sledovaným obdobím je rok 2015 a první polovina (I. – VI. měsíc) roku 2016. V uvedeném období bylo na dotčené součásti policie (Dopravní inspektorát Praha venkov - ZÁPAD, dále bude v této kapitole označován jako „policejní orgán“), zaevidováno celkem 115 trestných činů, ale pouze v 68 případech byla věc řešena ve zkráceném přípravném řízení zpracovatelem dopravního inspektorátu. Dle věcné příslušnosti bylo předáno 42 spisů službě kriminální policie a vyšetřování a ve věci bylo vedeno vyšetřování dle ust. § 160 a násl. trestního řádu. Pět spisů bylo na základě místní příslušnosti předáno na jiný organizační článek policie. Přehledně jsou právě zmíněná data zpracována v grafu č. 1.

Sledované věci jsou případy, které byly buď zaevidovány policejním orgánem při řešení dopravní nehody, nebo byly případy odhaleny hlídkou dopravního inspektorátu během silniční kontroly a byly to věci řešené v působnosti dopravního inspektorátu, tudíž věc nebyla přímo na místě předána jinam (například na obvodní oddělení, jako by tomu bylo při zadržení pachatele krádeže).

Graf 1: Přehled výzkumného souboru, poměr evidovaných trestných činů policejním orgánem za sledované období vyjádřen procenty³³

4.1 Analýza evidovaných trestných činů

Tato podkapitola je věnována analýze jednotlivých spisů z hlediska skladby skutkových podstat a různých souvislostí, které tuto skladbu ovlivňují, nebo jsou naopak skladbou skutkových podstat ovlivňovány.

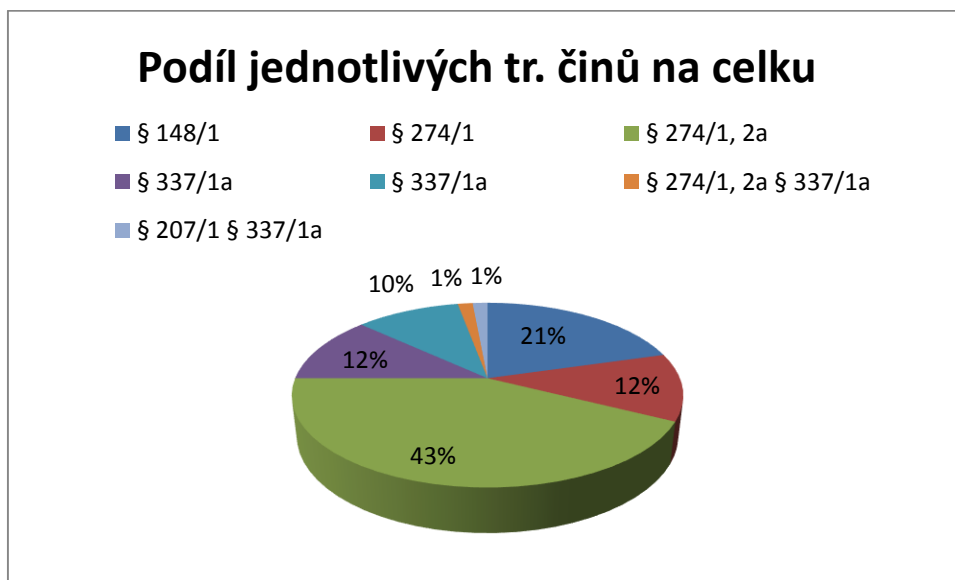
4.1.1 Podíl jednotlivých druhů trestných činů na celkovém počtu

Celkový počet evidovaných spisů vyřízených v rámci zkráceného přípravného řízení za sledované období je 68 trestních spisů. Následující graf. č. 2 ukazuje poměr jednotlivých druhů trestných činů, které byly za sledované období policejním orgánem zjištěny. Jedná se o přečiny v dopravě, tedy trestné činy, které byly spáchány na pozemní komunikaci v souvislosti s řízením motorového vozidla. Většina trestných činů byla spáchána samostatně, ale vyskytly se i případy, kdy došlo k souběhu trestných činů.

³³ Vlastní zdroj

První výzkumná otázka: Jaký je podíl jednotlivých trestných činů na celkovém počtu evidovaných skutků?

Graf 2: Podíl jednotlivých druhů trestných činů na celkovém počtu³⁴

Největší podíl představuje přečin ohrožení pod vlivem návykové látky dle ust. § 274 odst. 1 a písm. 2 trestního zákoníku. Celkem byl uvedený přečin evidován ve 30 případech. V rámci dopravního inspektorátu se jedná o případy, kdy pachatel řídil motorové vozidlo a způsobil při tom havárii, nebo dopravní nehodu. Dalším nejvíce zastoupeným činem, a to ve 14 případech je ublížení na zdraví z nedbalosti dle ust. § 148 odst. 1 trestního zákoníku. Jedná se o případy, kdy pachatel z nedbalosti ublížil jinému na zdraví porušením důležité povinnosti, přičemž porušil povinnost, která mu byla uložena podle zákona č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích. Pojem „důležitá povinnost“ zákon nedefinuje. Porušení důležité povinnosti je třeba posuzovat individuálně a to zejména s ohledem na následek konkrétního jednání pachatele. Za porušení důležité povinnosti lze považovat jen porušení takové povinnosti, která má za následek nebezpečí pro lidský život nebo zdraví.³⁵ Ve všech případech se jednalo o události v silničním provozu, zpravidla srážku dvou motorových vozidel, při které došlo ke zranění cestujících v zúčastněných vozidlech. Shodným poměrem na celkovém počtu, a to po 8 případech, je zastoupen přečin dle ust. § 274 odst. 1 a ust. § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. První ustanovení představuje

³⁴ Vlastní zdroj

³⁵ CHMELÍK J. a kol. *Dopravní nehody*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2009. 540 s. ISBN 978-80-7380-211-0 s. 27

situace, kdy v rámci dohledu na bezpečnost a plynulost silničního provozu, byl u řidiče motorového vozidla zjištěn stav vylučující způsobilost k řízení motorového vozidla, tedy ovlivnění návykovou látkou – alkoholem. V následujícím případě se jedná o situace, kdy bylo u řidiče motorového vozidla při silniční kontrole zjištěno, že tento řídil motorové vozidlo, ač mu byla taková činnost zakázána soudem či orgánem veřejné moci. V rámci šetření dopravních nehod bylo maření výkonu úředního rozhodnutí dle ust. § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku zjištěno v 7 případech. Jako poslední uvedu případy, kdy došlo k souběhu trestních činů. Souběh trestných činů byl zaznamenán ve dvou rozdílných případech, avšak oba skutky byly spáchány v souvislosti s řízením motorového vozidla a vyšly najevo při šetření dopravních nehod. Prvním skutkem byl případ porušení ust. § 207 odst. 1 a ust. 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. Jednalo se tedy o neoprávněné užití cizí věci v daném případě motorového vozidla, které řídil pachatel, jenž měl vysloven zákaz řízení motorových vozidel a tím naplnil skutkovou podstatu trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí. Druhý případ souběhu je podobný, kdy pachatel taktéž řídil motorové vozidlo, ač měl výkon takové činnosti zakázán a zároveň byl ve stavu vylučujícím způsobilost k řízení motorového vozidla, který si přivodil požitím alkoholu. Porušil tedy ust. § 207 odst. 1 a ust. § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku.

4.1.2 Podíl trestných činů dle způsobu zjištění policejním orgánem

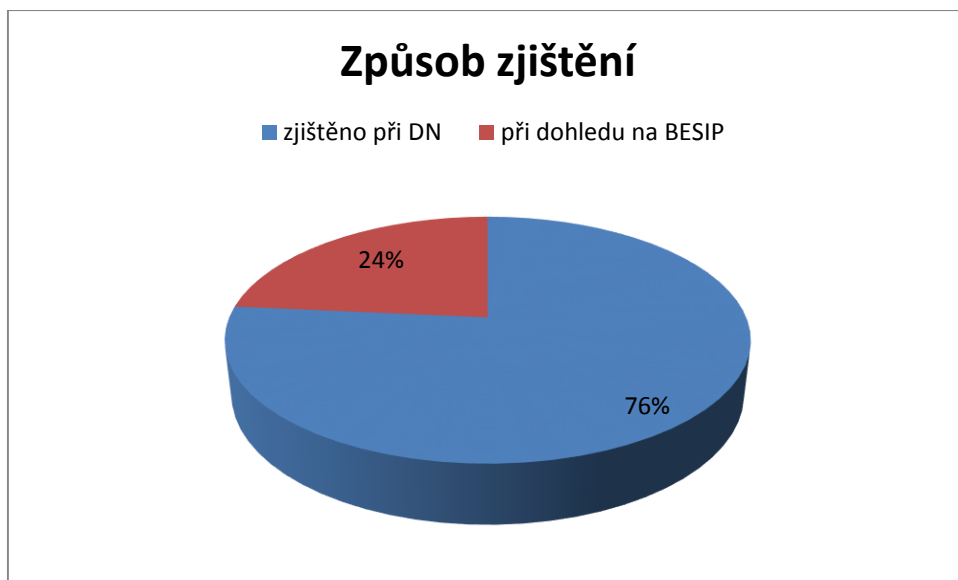
Následující oddíl se zabývá zjištěním, jaký je podíl trestných činů, jejichž výčet je uveden v předcházejícím oddílu, v souvislosti s jejich zjištěním policejním orgánem. Pro účely empirické části bakalářské práce, byly sledovány případy, kdy bylo podezření ze spáchání trestného činu zjištěno zpravidla od oznamovatele, a to v případech, kdy došlo k dopravní nehodě a dále případy, kdy se policejní orgán o podezření z trestné činnosti dozvěděl vlastní činností.

Druhá výzkumná otázka: Jaký je podíl trestných činů zjištěných policejním orgánem v rámci šetření dopravní nehody a skutků zjištěných vlastní činností při dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu?

Sledovaným kritériem bylo zjištění, jakým způsobem se policejní orgán o skutečnosti, že byl spáchán trestný čin, dozvěděl. Z celkového počtu 68 evidovaných skutků, bylo 52 případů zjištěno v rámci objasňování dopravní nehody a pouze

v šestnácti případech byl skutek zjištěn vlastním zjištěním při dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu v rámci silniční kontroly. Graficky je poměr způsobu zjištěných trestných činů znázorněn v grafu č. 3.

Graf 3: Podíl trestných činů na celku, dle způsobu jejich zjištění policejním orgánem³⁶

Z dat zpracovaných v grafu č. 3 vyplývá, že ve většině případů se policejní orgán o podezření ze spáchání trestného činu dozvěděl na základě oznámení od oznamovatele. Pouze v necelé čtvrtině případů zjistil protiprávní jednání vlastní činností. Takový poměr by se vzhledem k tomu, že jedním ze základních úkolů policie je: „...chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti...“³⁷, dal považovat za znepokojující, a to v souvislosti zejména s předcházením trestné činnosti.

Třetí výzkumná otázka: Jaká je skladba trestných činů zjištěných v rámci šetření dopravní nehody a při silniční kontrole?

Jak již bylo zmíněno, za sledované období bylo nejvíce trestných činů zjištěno při šetření a zpracování dopravních nehod.

Graf 4: Podíl jednotlivých druhů trestných činů zjištěných při šetření dopravní nehody³⁸

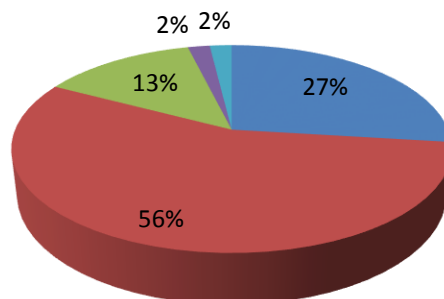
³⁶ Vlastní zdroj

³⁷ ČESKO. § 2 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS 2010-2017 [cit. 12. 3. 2017]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273#p2-1>

³⁸ Vlastní zdroj

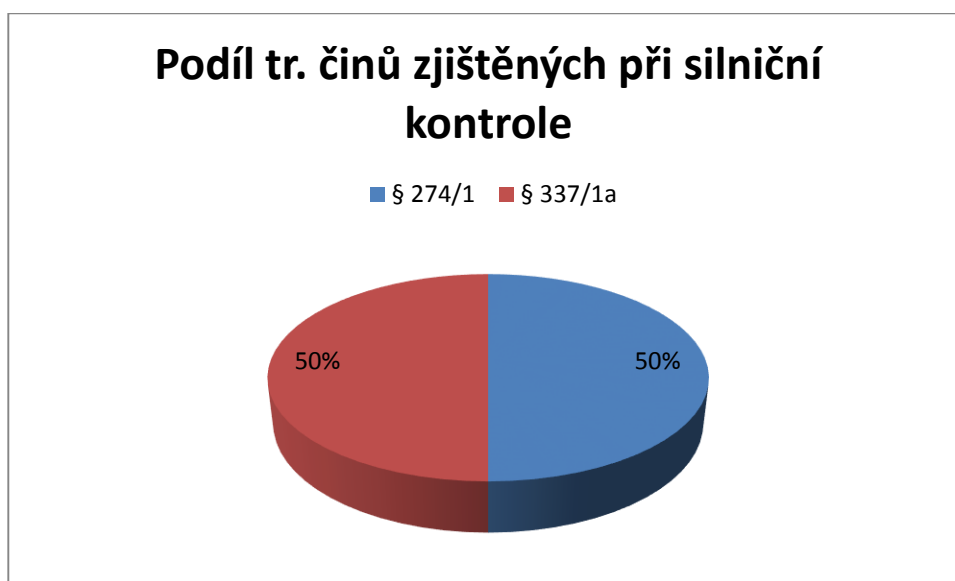
Podíl tr. činů zjištěných při šetření dopravní nehody

■ § 148/1 ■ § 274/1, 2a ■ § 337/1a ■ § 274/1, 2a § 337/1a ■ § 207/1 § 337/1a

Z celkového počtu 52 trestných činů zjištěných v rámci šetření dopravní nehody je nejvíce zastoupeno ohrožení pod vlivem návykové látky, následuje ublížení na zdraví z nedbalosti, maření výkonu úředního rozhodnutí a v zanedbatelných procentech maření výkonu úředního rozhodnutí v jednom případě v souběhu s ohrožením pod vlivem návykové látky a v druhém s neoprávněným užíváním cizí věci.

Graf 5: Podíl jednotlivých druhů trestných činů zjištěných při silniční kontrole v rámci dohledu na BESIP³⁹

Celkem bylo v rámci dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu zjištěno 16 trestných činů spáchaných řidiči motorových vozidel. Jednalo se pouze o přečin ohrožení pod vlivem návykové látky ve smyslu ust. § 274 odst. 1 a přečin maření výkonu úředního rozhodnutí dle ust. § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. Oba přečiny byly shodně zastoupeny osmi případy.

Z dat zpracovaných v grafu č. 4 a č. 5 lze dovodit, že v rámci šetření dopravních nehod, byly evidovány všechny druhy trestných činů, které byly na dopravním inspektorátu řešeny. Naopak v rámci dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu byly zjištěny pouze dva druhy trestných činů a to ohrožení pod vlivem návykové látky a maření výkonu úředního rozhodnutí. Takové zjištění je poměrně logickým závěrem, jelikož ublížení na zdraví z nedbalosti zjistit při silniční kontrole, již z podstaty věci, nelze. Naopak se ale můžeme pozastavit nad tím, že ani v jednom z případů, nebylo v rámci silniční kontroly zjištěno neoprávněné užívání cizí věci, a to ani v případě souběhu, např. s mařením výkonu úředního rozhodnutí, či ohrožení pod vlivem návykové látky.

4.2 Důkazní prostředky

Pro účely této bakalářské práce bylo sledováno, jaké důkazní prostředky byly zajištěny pro řádné objasnění skutku. Sledovanými kritérii byly znalecké posudky,

³⁹ Vlastní zdroj

odborná vyjádření, svědci, fotodokumentace, kamerové záznamy, protokol o dopravní nehodě, plánek místa dopravní nehody a výtisky z přístroje Dräger – tedy důkazy o provedené dechové zkoušce na certifikovaném přístroji.

Čtvrtá výzkumná otázka: Jaké důkazní prostředky byly zajištěny při šetření dopravních nehod a jaké při zjištění trestného činu v rámci silniční kontroly?

4.2.1 Důkazní prostředky zajištěné v rámci šetření dopravních nehod

Při šetření dopravních nehod byly uplatněny všechny sledované skupiny důkazních prostředků. Zajištěné důkazní prostředky se liší v závislosti na druhu spáchaného trestného činu.

Protokol o nehodě v silničním provozu, fotodokumentace, plánek

U všech 52 evidovaných dopravních nehod, byla zpracována fotodokumentace, protokol o dopravní nehodě a plánek místa dopravní nehody. Uvedené důkazní prostředky jsou podstatné pro zajištění celistvého obrazu okolností, za kterých k dopravní nehodě došlo. Součástí protokolu o dopravní nehodě je ohledání místa činu, kde je popsán stav místa dopravní nehody po příjezdu policie na místo. Zejména je kladen důraz na zjištění stavu komunikace, povětrnostních podmínek a přítomnost kamerového systému, kterým by mohl být zachycen průběh dopravní nehody. Dále jsou zadokumentovány, zaměřeny a případně i zajištěny stopy, pokud se jedná o stopy věcné a je předpoklad, že se jedná o věc důležitou pro trestní řízení. Po přečtení protokolu o dopravní nehodě by měl čtenář nabýt celkový přehled o okolnostech, za kterých k dopravní nehodě došlo, kdo na ní měl účast, kde k dopravní nehodě došlo, zda byli zjištěni svědci, jaká byla na místě učiněna opatření policejním orgánem a jaké protiprávní jednání je ve skutku spatřováno. Protokol o dopravní nehodě je doplněn fotodokumentací kde jsou stopy označeny čísly, pod kterými jsou následně popsány v ohledání místa činu. Na místě dopravní nehody je vyhotoven náčrtek místa dopravní nehody. Jedná se o nákres postavení vozidel zúčastněných na dopravní nehodě v jejich konečném postavení. Postavení vozidel je zaměřeno vůči pevnému a neměnnému bodu, včetně zaměření šíře vozovky a dalších součástí komunikace. Na základě náčrtku je následně vyhotoven plánek místa dopravní nehody, který je přehledným grafickým

znázorněním postavení vozidel, stop, profilu komunikace, předmětů v místě dopravní nehody apod. Plánek je vyhotoven v měřítku.

Znalecký posudek, odborné vyjádření

Znalecké posudky byly zpracovány v 19 případech šetřených dopravních nehod. Ve většině případů se jednalo o znalecký posudek z oboru zdravotnictví – odvětví soudního lékařství, který byl vyhotoven ve všech případech řešení dopravních nehod, při které bylo jinému ublíženo na zdraví tj. ve 14 případech. Cílem zpracování takového znaleckého posudku je nutnost zjištění, jak závažné zranění utrpěl poškozený, od čehož se následně odvíjí právní kvalifikace skutku. Z celkového počtu 14 skutků, kde byly zahájeny úkony trestního řízení pro podezření z ublížení na zdraví z nedbalosti dle ust. § 148 odst. 1 trestního zákoníku, bylo v osmi případech znaleckým posudkem z oboru zdravotnictví zjištěno, že zranění, které poškozený utrpěl, nenaplnuje stav ublížení na zdraví, a tak byla věc v souladu s ust. 159a odst. 1 písm. a) trestního řádu odevzdána správnímu orgánu. V jednom případě byl současně s uvedeným znaleckým posudkem z oboru zdravotnictví vypracován i posudek z oboru dopravy – odvětví silniční dopravy. Ohledáním místa dopravní nehody a výpověďmi jejích účastníků se nepodařilo zjistit, jakým způsobem k dopravní nehodě došlo, a tak bylo zapotřebí přibrat znalce, který příčinu a vznik dopravní nehody objasnil. Ve čtyřech případech byl zpracován znalecký posudek z oboru zdravotnictví – odvětví toxikologie. Jednalo se o případy dopravních nehod, při kterých byl řidič pod vlivem alkoholu a naplnil tak skutkovou podstatu ohrožení pod vlivem návykové látky dle ust. § 274 odst. 1 a odst. 2 písm. a) trestního zákoníku. Znalecký posudek se zabýval zjištěním hladiny alkoholu v krvi řidiče v době řízení vozidla a vzniku dopravní nehody. U řidiče sice byla provedena dechová zkouška, za účelem zjištění přítomnosti alkoholu v dechu, která byla pozitivní, avšak řidič uváděl, že požil alkoholický nápoj až po dopravní nehodě. V takových případech je vyhotovení znaleckého posudku jedinou možností, jak tvrzení řidiče potvrdit či vyvrátit. V jednom ze čtyř uvedených případů se znaleckým posudkem nepodařilo prokázat, že řidič byl v době řízení vozidla ve stavu vylučujícím způsobilost k řízení motorového vozidla, a tak byla věc dle ust. 159a odst. 1 písm. a) trestního řádu odevzdána správnímu orgánu.

Odborná vyjádření byla zpracována ve 26 případech, což je polovina z celkového počtu řešených dopravních nehod. Naprostou většinu zastupuje odborné vyjádření k výši způsobené škody, které bylo zpracováno ve 25 případech, a to v souvislosti s ohrožením pod vlivem návykové látky, kdy bylo zpracováno ve 21 případech a maření výkonu úředního rozhodnutí, kdy bylo zpracováno ve 4 případech. Důvodem pro vypracování odborného vyjádření je stanovení výše škody, kterou podezřelý svým jednáním způsobil. V jednom případě bylo zpracováno odborné vyjádření z oboru defektoskopie, jednalo se o případ souběhu trestných činů ohrožení pod vlivem návykové látky a maření výkonu úředního rozhodnutí.

Svědci

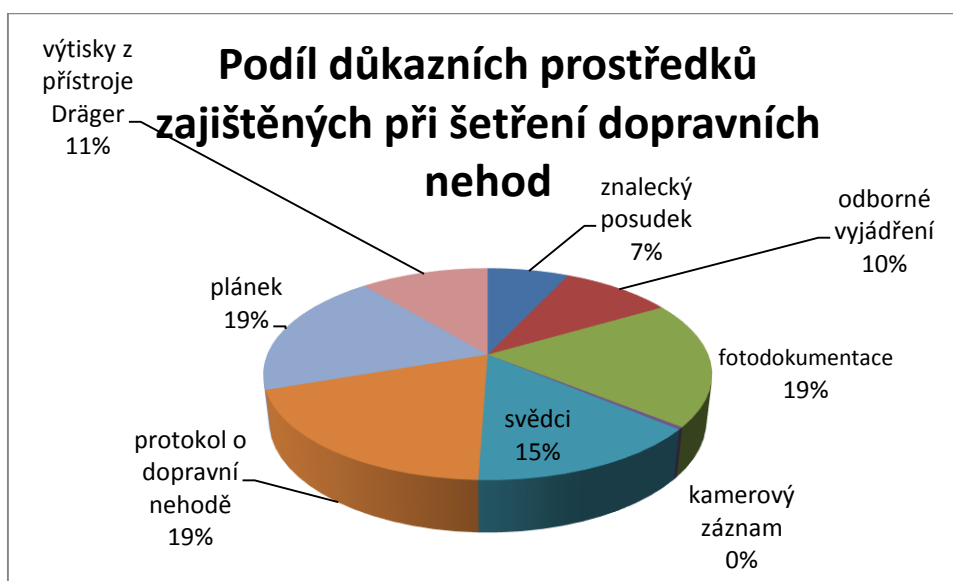
Svěddek, resp. svědecká výpověď je ve výčtu sledovaných důkazů jednou z forem, kterou lze zjistit nejvíce informací o okolnostech, za kterých se trestný čin stal. Svědek má za povinnost uvést veškeré okolnosti, které jsou mu o skutku známy, sdělované informace nijak úmyslně nezkreslovat, ani nic nezamlčet. V rámci sledovaného období byla přítomnost svědka zjištěna ve 39 případech z celkového počtu 52 dopravních nehod. Ve dvou případech z celkového počtu přítomnosti svědků se jednalo o svědectví zasahujících policistů. Došlo k němu v případech, kdy policisté pronásledovali vozidlo, jehož řidič nereagoval na výzvu k zastavení vozidla, hlídce ujížděl, následně došlo k havárii vozidla a dechovou zkouškou byla zjištěna přítomnost alkoholu v dechu řidiče. Ve čtrnácti případech byli zjištěni svědci v rámci šetření dopravní nehody, při které došlo k ublížení na zdraví z nedbalosti u některého z účastníků dopravní nehody. Jedná se o veškeré řešené případy, což není nijak překvapující, jelikož přítomnost jiné osoby, než řidiče, který dopravní nehodu způsobil, je v takovém případě nutná. Za zmínku ale jistě stojí skutečnost, že další početnou skupinou trestných činů při kterých byla zjištěna svědecká výpověď, je ohrožení pod vlivem návykové látky. Z celkového počtu 29 dopravních nehod, byla přítomnost svědka zjištěna jen ve 20 případech. V sedmi případech nebyli zjištěni žádní svědci, a přesto byl pachatel za spáchání přečinu dle ust. § 274 odst. 1 a odst. 2 písm. a) trestního zákoníku potrestán. Ve zbylých dvou případech byla věc v souladu s ust. § 159a odst. 1 písm. a) odevzdána správnímu orgánu.

Kamerové záznamy, výtisky z tiskárny přístroje Dräger

Kamerový záznam byl zajištěn pouze v jednom případě dopravní nehody. Jednalo se o případ, kdy bylo policejní hlídkou pronásledováno vozidlo, jehož řidič nereagoval na výzvu k zastavení vozidla a havaroval. Kamerový záznam byl pořízen kamerou, která byla umístěna ve služebním vozidle policie.

Výtisky z tiskárny přístroje Dräger jsou důkazními prostředky v případech dopravních nehod, při kterých byl řidič pod vlivem alkoholu. Přístrojem Dräger je prováděna dechová zkouška za účelem zjištění přítomnosti alkoholu v dechu řidičů, pozitivní výsledek zkoušky lze za užití tiskárny přístroje Dräger vytisknout a užít jako důkazní prostředek. Na výtisku je uvedeno číslo přístroje, kterým byla dechová zkouška provedena a číslo tiskárny. Dále je uvedeno datum a čas měření s výsledkem zkoušky. Ručně lze do výtisku dopsat místo, kde byla zkouška provedena, jméno a datum narození osoby, která se zkoušce podrobila a jméno policisty, který zkoušku provedl. Výtisk obsahuje i kolonku určenou pro podpis kontrolované osoby, avšak v praxi často dochází k případům, kdy při pozitivním výsledku zkoušky, řidič podpis výtisku odmítne. Zkouška je prováděna u každé dopravní nehody, avšak při negativním výsledku se výsledek zkoušky netiskne, pouze se takové zjištění uvede do protokolu o dopravní nehodě. V rámci přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky musí být řidič ve stavu vylučujícím způsobilost k řízení motorového vozidla. Hladina alkoholu v dechu tak nemusí být zcela rozhodující, záleží i na celkovém projevu podezřelého. V průběhu posledních sedmi let se na území působnosti OSZ Praha - západ setkáváme se dvěma hladinami, které byly státním zástupcem považovány za potřebnou k naplnění stavu vylučujícím způsobilost. Nejprve se jednalo o hranici jedné promile alkoholu v dechu řidiče. V současné době je však za pomyslnou hranici považována hladina 1,24 promile alkoholu v dechu řidiče. Navýšení hranice o 0,24 promile alkoholu má své opodstatnění ve skutečnosti, že taková výše je považována za možnou fyziologickou hodnotu hladiny alkoholu, kterou může mít v dechu i osoba, která alkohol nepožila.

Graf 6: Podíl důkazních prostředků zajištěných při šetření dopravních nehod⁴⁰

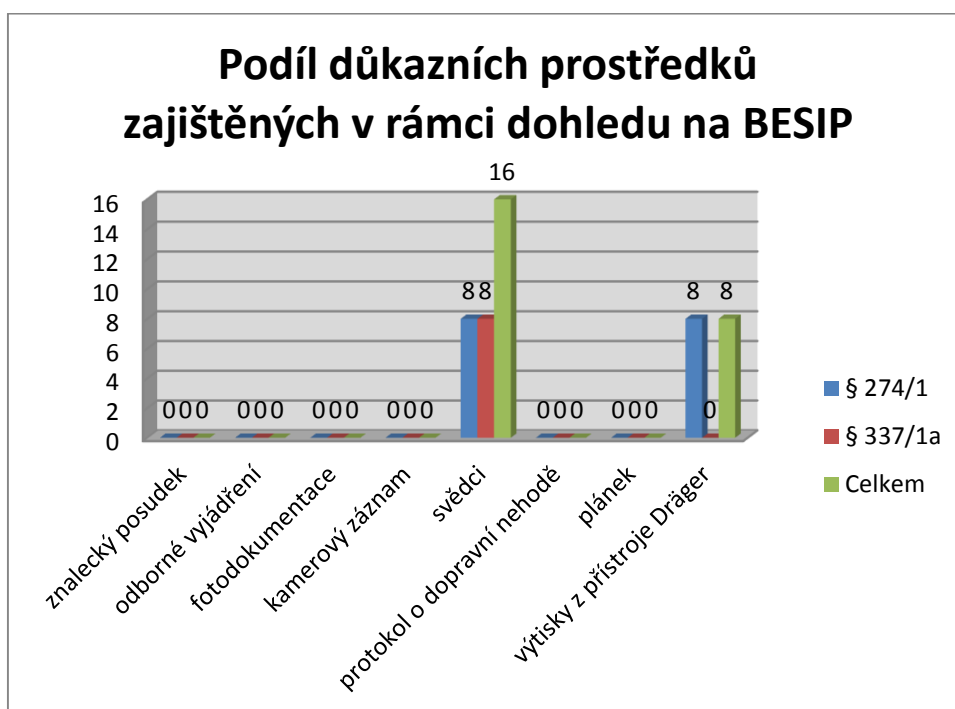
4.2.2 Důkazní prostředky zajištěné v rámci zjištění tr. činu při dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu

V rámci dohledu na bezpečnost a plynulost silničního provozu, bylo zajištěno podstatně méně důkazních prostředků, nežli při vyšetřování dopravních nehod. Policejní orgán za sledované období zjistil celkem 16 trestných činů při silniční kontrole. V osmi případech se jednalo o přečin ohrožení pod vlivem návykové látky dle ust. § 274 odst. 1 trestního zákoníku, kde byly zajištěny výtisky z tiskárny přístroje Dräger s uvedením naměřených hodnot alkoholu v dechu řidiče a svědecké výpovědi zakročujících policistů. V dalších osmi případech bylo u řidičů zjištěno podezření z maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání dle ust. § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. V těchto případech nebyly na místě kontroly zajištěny žádné důkazní prostředky. Podezření, že se řidič dopustil maření výkonu úředního rozhodnutí je tak podpořeno lustrací osoby v dostupných evidencích PČR, zejména evidenční karty řidiče, kde jsou sledovány některé přestupky a trestné činy spáchané v souvislosti s řízením motorového vozidla. Z takové evidence je pak možné zjistit, zda má osoba vysloven zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel a lze tak důvodně předpokládat, že se řidič, který byl při řízení motorového vozidla zastaven a kontrolován policejním orgánem, dopouští maření výkonu úředního rozhodnutí. Samozřejmostí u takového způsobu zjištění je stejně jako u předchozího případu svědecká výpověď zakročujících

⁴⁰ Vlastní zdroj

policistů. Graf č. 6 a graf č. 7 přehledně uvádí poměr zajištěných důkazních prostředků při šetření dopravních nehod a při zjištění trestného činu v rámci dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu. Pro grafické zobrazení dat bylo užito sloupcového typu grafu, který je pro potřeby znázornění dat, kdy jsou ve sledovaných hodnotách diametrální rozdíly, vhodnější.

Graf 7: Podíl důkazních prostředků zajištěných v rámci dohledu na BESIP⁴¹

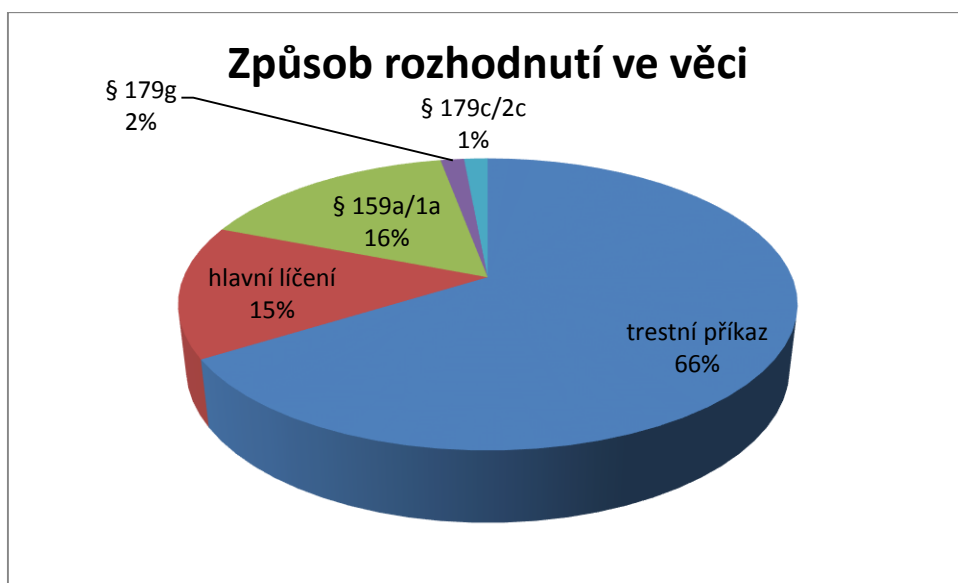
4.2.3 Vliv spolupráce řidiče na způsob ukončení trestního řízení

Následující podkapitola se zabývá případy, jakým způsobem se podezřelý k činu stavěl, zda se doznal, nedoznal, či se doznával jen z části. Uvedená kritéria budou srovnána se způsobem, jakým bylo trestní řízení ukončeno, zda byl vydán trestní příkaz, proti němuž podezřelý nepodal odpor, a tak rozhodnutí nabylo právní moci, anebo zda bylo ve věci nařízeno hlavní líčení. Vyskytly se i případy, kdy ve věci po skončení prověřování nebyl shledán trestný čin, a věc byla odevzdána k projednání příslušnému orgánu, takových případů bylo celkem 14, proto budu nadále uvažovat pouze 54 trestních spisů, které byly policejním orgánem předány k dalším úkonům státnímu zástupci. Pro přehlednost je v následujícím grafu č. 8 znázorněn poměr případů, jakým způsobem, resp. v jakém stadiu bylo trestní řízení ukončeno. Ve většině případů bylo

⁴¹ Vlastní zdroj

trestní řízení skončeno vydáním trestního příkazu, následuje odevzdání věci správnímu orgánu. Nepatrně nižší zastoupení má ukončení trestního řízení v hlavním líčení. V zanedbatelných případech byla věc skončena podmíněným odložením návrhu na potrestání a v jednom případě státní zástupce věc odložil.

Graf 8: Poměr způsobu rozhodnutí ve věci, na celkovém počtu řešených případů⁴²

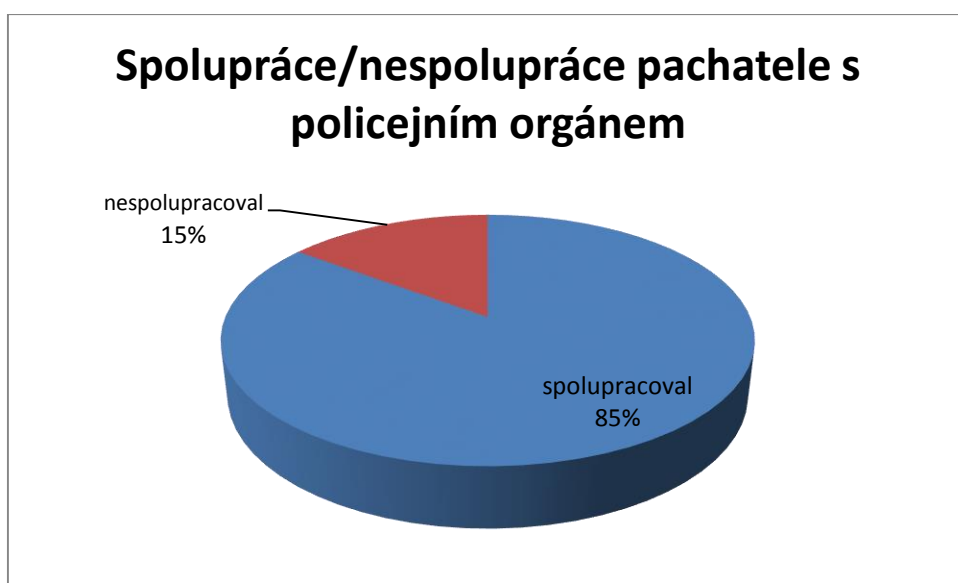

Čtvrtá výzkumná otázka: Jaký je vliv spolupráce pachatele s policejním orgánem na způsob ukončení trestního řízení?

V následujícím grafu č. 9 je znázorněn poměr případů, kdy pachatel s policejním orgánem spolupracoval, doznal se, popř. se doznal jen z části a případů, kdy nespolečně pracoval. Z celkového počtu 54 sledovaných trestních spisů, pachatel spolupracoval ve 46 případech. Ve zbylých osmi případech, kdy pachatel nespolečně pracoval, se pětkrát jednalo o přečin, který vyšel najevo při šetření dopravní nehody, zbylé tři případy byly zjištěny při dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu.

⁴² Vlastní zdroj

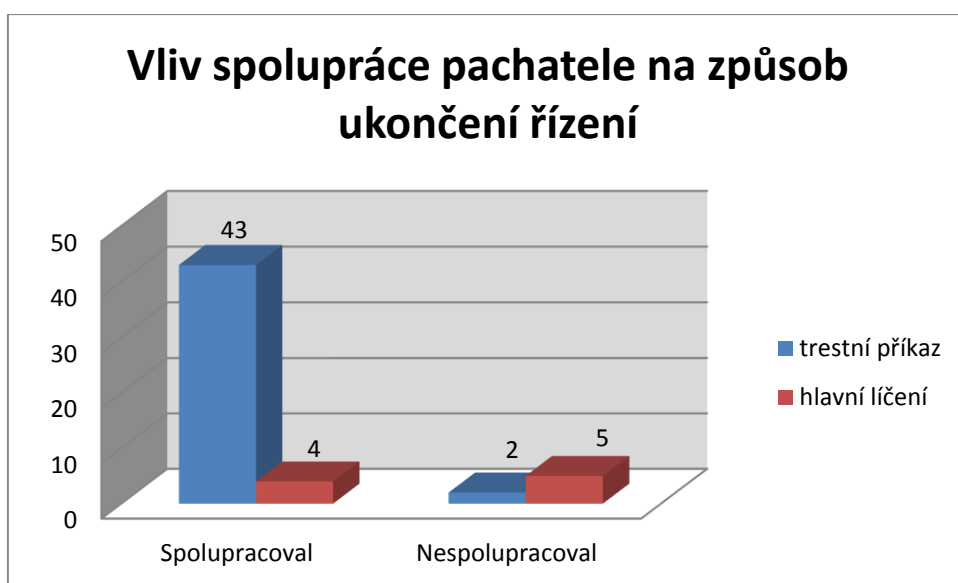
Graf 9: Poměr spolupráce/nespolutráce pachatele s policejním orgánem v případech, kdy byl státním zástupcem vydán návrh na potrestání⁴³

Z dat zpracovaných v grafu č. 9 vyplývá, že ve většině případů (85%) pachatel s policejním orgánem spolupracoval. Na základě těchto údajů by bylo možné předpokládat, že podezřelý tak bude po podání návrhu na potrestání uznán vinným a řízení bude ukončeno vydáním trestního příkazu, což je pro soud administrativně i časově nejméně náročný způsob rozhodnutí, jelikož ve věci nebude nařízeno hlavní líčení. Následující graf č. 10 ovšem ukazuje, že ne ve všech případech, kdy pachatel s policejním orgánem spolupracoval a k činu se doznával, bylo ve věci rozhodnuto trestním příkazem. Konkrétně ve čtyřech případech, kdy podezřelý s policejním orgánem nespolutrácoval, bylo ve věci rozhodnuto trestním příkazem a naopak ve dvou případech, kdy podezřelý nespolutrácoval, byla věc skončena ještě před nařízením hlavního líčení.

⁴³ Vlastní zdroj

Graf 10: Případy, kdy pachatel s policejním orgánem spolupracoval/nespolicoval a vliv takového jednání na způsob rozhodnutí ve věci⁴⁴

Nelze tak jednoznačně konstatovat, že prvotní spolupráce podezřelého s policejním orgánem musí nutně vést k vyřízení věci bez projednání v hlavním líčení. Důvody, které vedly podezřelého k tomu, že v sedmi případech podal odpor proti trestnímu příkazu, nebyly pro účely této práce zjišťovány. Lze se domnívat, že jedním z možných důvodů, mohla být nespokojenost podezřelého se stanoveným druhem trestu, či délkou jeho trvání. Podezřelý tak využitím opravného prostředku – odporu proti trestnímu příkazu, využil svého práva a ve věci bylo nařízeno hlavní líčení.

U všech sledovaných trestních kauz, ve kterých podal státní zástupce návrh na potrestání konkrétní osoby, byla taková osoba vždy uznána vinou a to bez ohledu na to v jakém stupni soudu bylo ve věci rozhodnuto.

4.3 Lhůty

Jak již bylo zmíněno v podkapitole 3.3 Skončení zkráceného přípravného řízení, této bakalářské práce, dle stanoviska Nejvyššího soudu uveřejněným po číslem Tpjn 303/2014 je na místě sdělit podezřelému podezření ze spáchání konkrétního trestného činu ve lhůtě dvou týdnů od počátku prověřování, tedy od zahájení úkonů trestního řízení dle ust 158 odst. 3 trestního řádu. Pakliže k uvedenému časovému úseku přičteme dva týdny, které stanoví ust. 179b odst. 4 trestního řádu pro skončení řízení po sdělení podezření osobě, proti které se trestní řízení vede, dospějeme k závěru, že obecně

⁴⁴ Vlastní zdroj

akceptovatelnou lhůtou pro vedení a skončení zkráceného přípravného řízení je jeden. Připomínám, že lhůta dvou týdnů pro skončení zkráceného přípravného řízení je časový úsek, který má policejní orgán i státní zástupce společný, tedy nelze, aby v desátý den předal policejní orgán na státní zastupitelství spisový materiál se závěrečnou zprávou o výsledku řízení. V takovém případě by měl státní zástupce velmi málo času na prostudování spisu (i když by měl mít o spisu přehled po celou dobu vedení trestního řízení) a vyhotovení návrhu na potrestání, pakliže by věc nehodlal vyřídít jinak.

4.3.1 Lhůta doporučená stanoviskem Nejvyššího soudu

V následující podkapitole se budu zabývat lhůtou dvou týdnů, kterou doporučuje zmiňované stanovisko Nejvyššího soudu, tedy časový úsek od zahájení úkonů trestního řízení do sdělení podezření.

Pátá výzkumná otázka: Byla za sledované období dodržena lhůta doporučená stanoviskem NS?

V grafu č. 11 bylo opět vycházeno z 54 případů, kde byl státním zástupce podán návrh na potrestání, tedy se jednalo o případy, kdy byl ve skutku spatřován trestný čin a věc nebyla i přesto, že bylo vedeno trestní řízení, odevzdána správnímu orgánu, či vyřízena jinak.

Graf 11: Podíl trestných činů, kde byla dodržena lhůta deseti dnů od zahájení úkonů trestního řízení do sdělení podezření⁴⁵

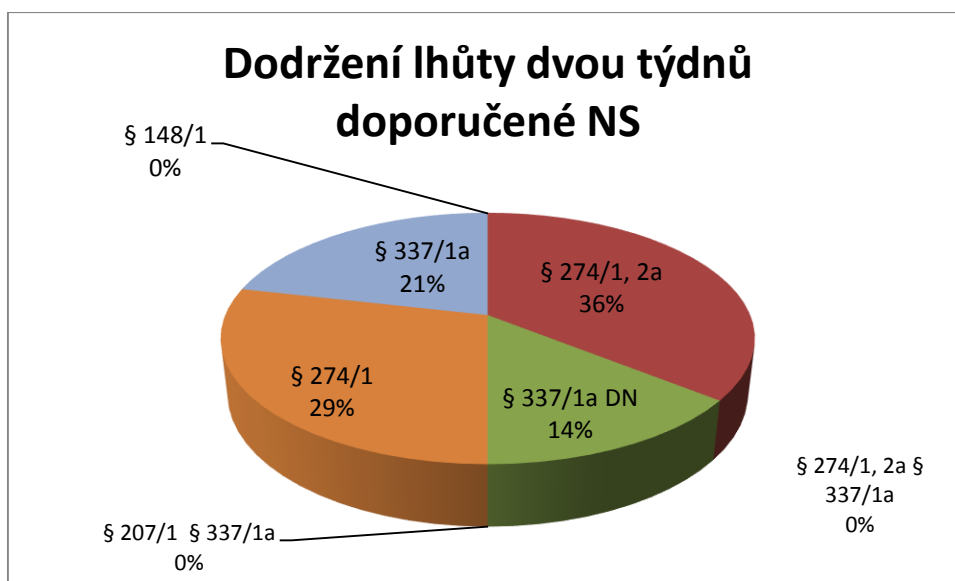

Graf č. 11 ukazuje, že v polovině případů, které byly policejním orgánem řešeny, byla lhůta doporučená stanoviskem NS dodržena a v polovině nikoliv. Na základě tohoto zjištění se dále můžeme zabývat příčinami, které takový výsledek řízení ovlivnily.

Šestá výzkumná otázka: Jaké druhy sledovaných trestných činů byly vyřízeny v doporučené lhůtě a jaké nikoliv? Měl na průběh řízení vliv počet zajištěných důkazních prostředků?

⁴⁵ Vlastní zdroj

Graf 12: Podíl jednotlivých druhů sledovaných trestných činů na celkovém počtu případů, kdy byla dodržena doporučená lhůta dvou týdnů od zahájení úkonů trestního řízení do sdělení podezření⁴⁶

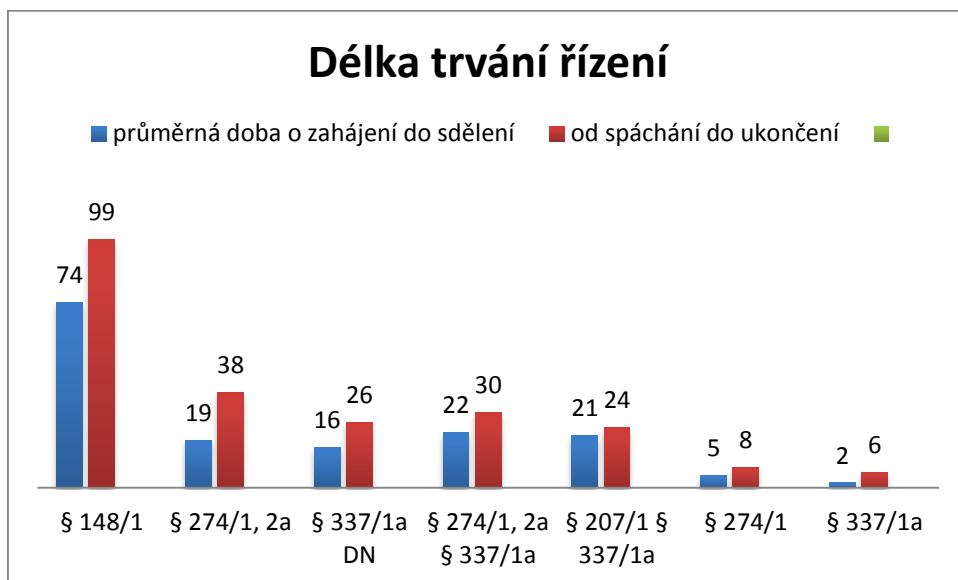

Jak lze vidět v grafu č. 12, sledovaná lhůta dvou týdnů byla dodržena jen v některých spáchaných trestných činech. Pokud se na problematiku podíváme z hlediska množství zajištěných důkazních prostředků, ať již na místě činu, či později, zjistíme, že právě v případech, kdy bylo zajištěno minimum důkazních prostředků, bylo podezřelému sděleno podezření ve stanovené lhůtě. V případech porušení ust. § 274 odst. 1 a ust. 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, kdy bylo protiprávní jednání zjištěno při silniční kontrole bylo ve 100 % případů sděleno podezření ve lhůtě dvou týdnů a rovněž bylo řízení ze strany policejního orgánu ukončeno v průměrné lhůtě 7 dnů. Naopak lhůta byla výrazně překročena v případech porušení ust. § 148 odst. 1 trestního zákoníku, kdy nebylo sdělení podezření vyhotoveno a předáno podezřelému ve lhůtě dvou týdnů od zahájení trestního řízení v žádném z 5 případů. Průměrná lhůta od zahájení úkonů trestního řízení do sdělení podezření je u tohoto přečinu 74 dnů a od spáchání skutku do ukončení věci policejním orgánem dokonce 99 dnů. Průměrná doba vedení řízení u zmiňovaného přečinu je tak v zásadě o více než jeden měsíc delší, než kterou bychom mohli dovodit ze stanoviska NS a trestního řádu, tedy čtyři týdny. Tento jev je zcela jistě na místě spojovat s vyhotovením znaleckých posudků z oboru zdravotnictví, bez kterých by nebylo možné správně kvalifikovat protiprávní jednání pachatele. U přečinů dle ust. § 274 odst. 1 a odst. 2 písm. a) a ust. § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, které byly zjištěny při šetření dopravní nehody, vychází poměr

⁴⁶ Vlastní zdroj

případů, kdy byla lhůta deseti dnů dodržena takřka na polovinu. Přehledně jsou uvedena data zpracována v grafu č. 13.

Graf 13: Průměrná délka trvání řízení vyjádřená ve dnech⁴⁷

Stanovením lhůty dvou týdnů NS sledoval mj. prioritní účel zkráceného přípravného řízení, tedy efektivnost a hospodárnost s cílem pachatele v krátké době po spáchání trestného činu postavit před soud. Jak lze vyčíst z předcházejících grafů, ne v každém případě lze takovou lhůtu dodržet, ale i přesto byl soudem návrh na potrestání podezřelého akceptován.

⁴⁷ Vlastní zdroj

ZÁVĚR

V bakalářské práci jsou sledovány faktory ovlivňující úspěšnost vedení zkráceného přepravného řízení. Jedním z hledisek byla domněnka, zda může mít vliv na uznání podezřelého vinným, množství zajištěných důkazních prostředků v konkrétní věci. Jak se ukázalo, ve sledovaných kauzách, nemělo množství zajištěných důkazních prostředků zásadní vliv na ukončení zkráceného přípravného řízení. Bylo až s podivem, že v několika případech postačilo k potrestání pouhé doznání pachatele, byť byl řečí trestního řádu „přistižen bezprostředně po činu“, avšak bez jediného svědka, který by pachatele viděl přímo při činu. Například pokud vezmeme v úvahu situaci, že byl pachatel zjištěn na sedadle řidiče ve vozidle, které je poškozeno v souvislosti s dopravní nehodou a dechovou zkouškou u něj byla zjištěna přítomnost alkoholu v dechu a na místě se nenachází jiné osoby. Ohledáním místa činu nejsou zjištěny stopy, které by svědčily o přítomnosti někoho jiného, a vozidlo je trvale užíváno podezřelým, tudíž lze předpokládat jeho biologické stopy v interiéru či exteriéru vozidla i v případě, že by dané vozidlo v době dopravní nehody neřídil. V takové situaci, je zásadní, zda se podezřelý k věci dozná či například užije svého práva a odmítne vypovídat. V žádném případě by ale neměla nastat situace, že by pouhé doznání mělo postačit pro uznání viny a potrestání pachatele. Ve věci je proto třeba zkoumat veškeré okolnosti takových případů, například provést důkladné ohledání, zaznamenat zjištěný skutkový stav na místě – za jakých okolností byl takový člověk nalezen (Byl připoután bezpečnostním pásem, který by mohl na těle podezřelého zanechat stopy v podobě hematomů, či odřenin? Byly po nehodě nalezeny biologické stopy na airbagu, které by dokazovaly přítomnost osoby na místě sedadla řidiče v době kolize? A podobně). V praxi se však někdy zřejmě stává, že policejní orgán se spokojí se stručnějším zadokumentováním skutkového stavu, který je pak podpořen doznáním pachatele, což se může jevit jako podcenění situace, neboť v případě odepření výpovědi podezřelým nebo popřením viny je pak obtížnější vinu pachatele prokázat a policejní orgán se svým ledabylým přístupem sám připravuje o možné – byť nepřímé důkazy, které by bylo možno využít i v rámci zkráceného přípravného řízení. Může tak nastat situace, kdy nebude prokázána pachatelova vina, avšak ani jeho nevina. Jistě je na místě připomenout, že zkrácené přípravné řízení má být vedeno, ve skutkově, právně a důkazně jednoduchých věcech,

aby tzv. bagatelní, mnohdy nedbalostní trestnou činností nebyly zahlcovány soudy a Služba kriminální policie a vyšetřování. Kauzy, které byly v bakalářské práci sledovány, základní podmínky pro vedení zkráceného přípravného řízení splňovaly. Jednalo se o přečiny v dopravě, které jsou řešeny tímto způsobem celorepublikově. Je ovšem otázkou, zda je na místě vést zkrácené přípravné řízení ve skutkově podobných věcech paušálně za všech okolností, anebo zda je podstatné přistupovat ke každé věci zcela individuálně, dle konkrétních okolností. Na tomto místě by bylo vhodné vzpomenout zásadu trestního řízení, a to *zásadu zjištění materiální pravdy*, která stanoví povinnost soudu zjistit veškeré okolnosti spáchaného trestného činu, bez ohledu na to, co účastníci uvádí. Pak by výše zmíněná situace, nemohla před soudem obstát, avšak všechny sledované případy, ve kterých byl na konci šetření spatřován trestný čin, byly nakonec ukončeny uložením trestu a uznání viny podezřelého.

Na základě uvedeného a s ohledem na data zjištěná v empirické části bakalářské práce nelze jednoznačně konstatovat, že by počet důkazních prostředků měl vliv na úspěšnost řízení. Vzpomeňme, že i přesto, že u přečinů ohrožení pod vlivem návykové látky a maření výkonu úředního rozhodnutí, jež byly zjištěny policisty v rámci dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu, bylo zajištěno nejméně důkazních prostředků, byly tyto přečiny ze strany policejního orgánu vyřízeny v řádu několika dnů a spisový materiál byl v krátké době předán státnímu zástupci, podezřelý tak byl postaven před soud v poměrně krátké době po spáchání trestné činnosti. Právě tyto případy jsou typické, pro uplatnění vedení zkráceného přípravného řízení. Vzhledem k tomu, že byl pachatel přestížen přímo při činu, kdy řídil vozidlo a byl zastaven policejní hlídkou, neměla tak na úspěšnost vedení řízení skutečnost, že bylo zajištěno poměrně málo důkazních prostředků.

Je ovšem otázkou, zda státní zástupce, potažmo soud potřebuje k rozhodnutí ve věci co nejvíce důkazních prostředků, anebo je schopen postavit návrh na potrestání, trestní příkaz, či rozsudek na několika důkazech, které budou mít vysokou důkazní hodnotu. Již v průběhu přípravného řízení státní zástupce dozoruje činnost policejního orgánu a může využít svého oprávnění přikázat policejnímu orgánu zajištění některého z důkazních prostředků, pokud to vzhledem k jeho druhu, lze. Tedy pokud by státní zástupce neshledal, že je tvrzení policejního orgánu, že trestný čin spáchala konkrétní osoba, podloženo dostatkem důkazů, nemusel by závěrečnou zprávu o výsledku řízení

přijmout. Je to totiž právě on, který následně čerpá z materiálů, který mu policejní orgán předložil, a tak má zvláštní zájem na tom, aby věc byla řádně vyšetřena. Pokud by se snad stalo, že by státní zástupce vypracoval návrh na potrestání, který by byl podložen slabými důkazy, je zde ještě soud, který takový návrh nemusí přijmout a věc prostřednictvím státního zástupce vrátit policejnímu orgánu k doplnění.

Množství zajištěných důkazních prostředků bylo různé, avšak všechny sledované kauzy byly úspěšně ukončeny, a pokud byl v jednání spatřován trestný čin, byl pachatel vždy potrestán. Z tohoto zjištění lze vyvrátit hypotézu č. 1: *„Nízký počet zajištěných důkazních prostředků povede k neúspěšnému ukončení řízení, pachatel nebude potrestán.“* Vzhledem k tomu, že pro vedení zkráceného přípravného řízení ve spise vždy byly důkazní prostředky dostatečné pro objasnění a nikde vyloženě neabsentovaly, tak se zdá, že i málo přímých důkazů stačí k vedení takového řízení ve skutkově jednoduchých věcech. Orgány činné v trestním řízení to však nezavazuje povinnosti protiprávní jednání prokázat a samotné doznání je sice koruna důkazů, ale skutek musí být prokázán bez ohledu na doznání. Pokud toho není možné dosáhnout v zkráceném přípravném řízení, mělo by se ve věci konat vyšetřování, kde k tomu jsou ze zákona další možnosti dokazování.

Stanovená hypotéza č. 2: *„Lhůta delší než jeden měsíc pro ukončení přípravného řízení a předání věci soudu, zapříčiní nepřijetí podání návrhu na potrestání soudem.“* se provedeným výzkumem rovněž nepotvrdila. I přesto, že průměrná lhůta od spáchání přečinů ublížení na zdraví z nedbalosti, byla od doby spáchání do sdělení podezření osobě podezřelé 99 dnů, státní zástupce a posléze soud, takovou věc vždy přijal a nebylo nařízeno vyšetřování. U ostatních sledovaných přečinů se lhůta jednoho měsíce doporučená stanoviskem NS zpravidla dodržela, a tak ji v tomto závěru není uvažována.

I přes úspěšnost vedení řízení je možné zkvalitnit práci na místě činu. Právě tam může docházet ke ztrátě důkazů a největším chybám. Aby byla práce kvalitnější, měli by si konající policisté na místě činu uvědomit, k čemu má vést jejich činnost a za jakým účelem provádějí konkrétní úkony. Čeho je třeba na základě jejich počáteční činnosti na místě činu dosáhnout. Praxe ukazuje, že ne každý policista má takto aktivní přístup. Snad to není ani tak zapříčiněno, jejich nezájmem o policejní práci, ale tím, že

je v počátcích služební kariéry často zaškolují policisté s nepříliš dlouhou praxí, zkušenostmi a dobrými návyky. Právě praktické zkušenosti jsou to nejcennější, co může zkušenější policista svému kolegovi předat.

Důležitá je pak i zpětná vazba zpracovatelů, kteří se trestním řízením dále zabývají. Pokud si svou nespokojenost s činností policistů na místě činu nechají pro sebe a neupozorní na zjištěné nedostatky, současný stav se nezlepší, byť by nalezení východiska nemuselo být tak složité.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. FENYK, J., CÍSAŘOVÁ D., GŘIVNA T. a kol. *Trestní právo procesní*. 6. vyd. Praha : Wolters Kluwer, a.s., 2015, 928 s. ISBN 978-80-7478-750-8
2. CHMELÍK J. a kol. *Dopravní nehody*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2009. 540 s. ISBN 978-80-7380-211-0 s. 27
3. JELÍNEK, J. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 5. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2016. 976 s ISBN 978-80-7502-120-5
4. JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo procesní*. 3. aktualiz. a dopl. vydání Praha : Leges, 2013. 864 s. ISBN 978-80-87576-44-1
5. JELÍNEK J. a kol.: *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 6. vydání. Praha : Leges, 2016, 1280s. ISBN 978-80-7502-106-9
6. JELÍNEK J., ŘÍHA J., SOVÁK Z. *Rozhodnutí ve věcech trestních se vzory rozhodnutí soudů a podání advokátů*. 3. přepracované a aktualizované vydání Praha Leges 2015, 576 s. ISBN 978-80-7502-066-6
7. NOVOTNÝ, F., SOUČEK J. a kol. *Trestní právo procesní*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2009. 410 s. ISBN 978-80-7380-237-0
8. POLIŠENSKÁ P. a kol., *Musíš znát... Trestní právo procesní* Praha : Wolters Kluwer ČR, 2016, 156 s. ISBN 978-80-7552-053-1
9. ŠACHL J., ŠULC V. Aktivita advokátů. In *Kriminalistický sborník 1/2007* Praha Kriminalistický ústav Policie ČR 2007
10. ŠÁMAL P. a kol. *Trestní řád. Komentář I*. Díl. 5. vydání. Praha : C.H. Beck, 2005. 1414 s. ISBN 80-7179-405-8

Elektronické zdroje

1. GŘIVNA T. *Trestní právo hmotné* In Bobek, M. – Molek, P. – Šimíček V. *Komunistické právo v Československu Kapitoly z dějin bezpráví* [online] Brno : Masarykova univerzita Mezinárodní politologický ústav 2009 [cit. 12-03-2017] Dostupné z WWW: http://www.komunistickepravo.cz/kapitoly/19_553-581_komunistickepravo-cz_Grivna_Trestni-pravo.pdf
2. *Odklony v trestním řízení* [online] Brno : Nejvyšší státní zastupitelství 2012 [cit. 15-01-2017]. Dostupné z WWW: <http://www.nsz.cz/index.php/cs/prubeh-řízení-v-trestních-a-netrestních-vecech/odklony-v-trestním-řízení>

3. *Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 25. 9.2014. Tpjn 303/2014* [online] Nejvyšší soud 2014 [cit. 28-01-2017] Dostupné z WWW: http://www.n soud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/CE6A1D0DCFD DA694C1257D88002FE9F8?openDocument&Highlight=0

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Vyhláška č. 23/1994 Sb., Ministerstva spravedlnosti o jednacím řádu státního zastupitelství, zřízení poboček některých státních zastupitelství a podrobnostech o úkonech prováděných právními čekateli. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS 2010-2017 [cit. 15. 11. 2016]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1994-23#p31-1>
2. ČESKO. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ústava České republiky. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS 2010-2017 [cit. 11. 3. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1#cl90>
3. ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 12. 3. 2017]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273#p2-1>
4. ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád). In: *Úplné znění č. 1143, Trestní předpisy* Ostrava : Sagit 2016. 447 s. ISBN 978-80-7488-174-9
5. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. In: *Úplné znění č. 1143, Trestní předpisy* Ostrava : Sagit 2016. 447 s. ISBN 978-80-7488-174-9

Ostatní zdroje

1. Informační systém Evidence trestního řízení – interní databáze Policie ČR

SEZNAM ZKRATEK

BESIP – bezpečnost silničního provozu

BIS – Bezpečnostní informační služba ČR

DI – dopravní inspektorát

ETR – evidence trestního řízení

GIBS – Generální inspekce bezpečnostních sborů

NS – Nejvyšší soud

OZS – Okresní státní zastupitelství

PO – policejní orgán

PČR – Policie České republiky

PVZ – Praha venkov – ZÁPAD

ÚZSI – Úřad pro zahraniční styky a informace

VP – Vojenská policie

VS – Vězeňská služba

ZPŘ – zkrácené přípravné řízení

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Graf 1: Přehled výzkumného souboru, poměr evidovaných trestných činů policejním orgánem za sledované období vyjádřen procenty	37
Graf 2: Podíl jednotlivých druhů trestných činů na celkovém počtu.....	38
Graf 3: Podíl trestných činů na celku, dle způsobu jejich zjištění policejním orgánem .	40
Graf 4: Podíl jednotlivých druhů trestných činů zjištěných při šetření dopravní nehody	40
Graf 5: Podíl jednotlivých druhů trestných činů zjištěných při silniční kontrole v rámci dohledu na BESIP	42
Graf 6: Podíl důkazních prostředků zajištěných při šetření dopravních nehod	47
Graf 7: Podíl důkazních prostředků zajištěných v rámci dohledu na BESIP.....	48
Graf 8: Poměr způsobu rozhodnutí ve věci, na celkovém počtu řešených případů	49
Graf 9: Poměr spolupráce/nespolutráce pachatele s policejním orgánem v případech, kdy byl státním zástupcem vydán návrh na potrestání.....	50
Graf 10: Případy, kdy pachatel s policejním orgánem spolupracoval/nespolutracoval a vliv takového jednání na způsob rozhodnutí ve věci	51
Graf 11: Podíl trestných činů, kde byla dodržena lhůta deseti dnů od zahájení úkonů trestního řízení do sdělení podezření.....	53
Graf 12: Podíl jednotlivých druhů sledovaných trestných činů na celkovém počtu případů, kdy byla dodržena doporučená lhůta dvou týdnů od zahájení úkonů trestního řízení do sdělení podezření.....	54
Graf 13: Průměrná délka trvání řízení vyjádřená ve dnech.....	55